ԻՆՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — Թիւ 2,699 — Կ. ՊՈԼԻՍ. 1905, ՕՈՒԼԻՍ 27 — 9 ՕԳՈՍՏՈՍ — 7 ձէմազի իւլ ԱԽ՚, 1323 — 27 ԹԷՄՈՒԶ 1321 — ՉՈՐՆԵՐՇԱԲԹԻ

Բիւզանդիոն

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ԲԻԼԶԱՆԴ ՔԻՉԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddési, № 23-25
CONSTANTINOPLE

ՕՐԱԳԱՑԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՑԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՑ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏՔԴ. ՄՈՆՃԵՐԻԻ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ցանի մը չարաթի առաջ, Բիւզանդիոնի մէջ անապահով յայտարարութիւններ ըրաւ Հայոց հիւանդոցի յիմարներու բժշկապետ Տքթ. Մոնճէրի, և հանրութեան ուշադրութիւնն հրաւիրեց տխուր ու պատասխանատուութեամբ լի դարմանատարութեան այն եղանակին վրայ որուն ենթարկուած են հոն պատսպարուող խեղճ գերիները։ Պատասխանատու Հոգաբարձութիւնն այդ յայտարարութեան բնագիրն ամիսներ առաջ առացեր է եղեր յիշեալ առքեարէն։ Բայց ընդունելով իսկ որ մերկապարանոց եղած յայտնութիւնները ճշմարտութիւններ ըլլան, քանի որ պաշտօնապէս ալ չհերքուեցան, նոյն Հոգաբարձութիւնն արժան չեպեց զբաղիլ անոնցմով և, խօսքին կարգն եկած առեն իսկ, այսինքն Համբարձման առնին օրը, սարքուած մեծանդէս ճաշկերոյթին վրայ, հիւանդոցին բարեկարգութեան գովեստէն բառ մ՚իսկ չլսուեցաւ։ պատկերացնող այն աղեկտուր թեման ձայնը բարձրացնելու, քանի որ մեր առաջնակարգ գործիչները, ձրի ատաղձներ ու միևնոյն ատեն գրամի տէր ըլլալով, ազդեցիկ անձնաւորութիւններ են. աւելի խոհեմութիւն է անոնց բարեկամութիւնը չհրկի, քան ենթակայ ըլլալ անոնց «օսդրաֆիզմին»։ Եթէ կայ այդպիսի անձ մը, կամ անձեր, որ ելլեն ասոնք մանրակրկիտ ու անաչառ քննութիւն մը պահանջեն և կատարել տան Հիւանդատեղին ամէն բժշկութիւններուն և մասնաբոլորութեան ամէն ճիւղերուն մասին, անտարակոյս երեսն պիտի հանեն նմանօրինակ և ուրիշ տխրազդեցիկ, զայրացուցիչ իրողութիւններ օրը քնաւին համապատասխան չեն կրնար ըլլալ լաւ մտածողութեան մը խղճմտութեան, և գալիք համդուռն գոյացնեն թէ սխալ է հաւատքը ժողովուրդին որ կ՚կարծէ թէ գիտութեան ասեն մ՚ունի. այսպէս որքանցին մէկ հաղիւ կրնան պատսպարուիլ 200 տղաք, մինչ հիմա անոնց թիւը 340 է. ասոնց անհնդին ալ պէտք եղածին կէսէն հազիւ քիչ մ՚աւելի է ըսել չափազանցութիւն չէ. ոդքան տղոց ննջարաններուն մէջ չնչուած օդին վիճակն հանկնելու համար՝ բաւական ըլլայ յայտնել թէ մէկ անկողինէն միւսը հեռաւորութիւնն հազիւ մէկ թիզ կայ և բազմաթիւ անկողիններու մէջ երկերկու տղաք կ՚պառկին, է հոգին հակոդուխնան ալ անհասկնալի է։

Հիւանդանոցի այլ և այլ բաժիններու մէջ գոնէ 250—300 պատսպարեալներ կը գտնուին որ ամենևին կարօտ չեն հանրային օգնութեան, բայց ընդհանուած են, որովհետև այսինչին սպառուիին զանգուածներն են, կամ միւսին ամառուին ծորակները, և այլն. կան չատ մը պատսպարեալներ ալ որոնց ըստ կարողութեան թոշակ պահանջելը զանց առնուած է՝ ազդեցիկ անձնաւորութիւններու պահականելնան համար։ Այդպիսի պատսպարեալներ ամէն ամիս ձշմարտապէս կարօտներուն քանի մը հարիւր ոսկին կ՚ուտեն, որով գթութեան տունը թշուառութեան տուն կ՚դառնայ։ Անկարելի է որ պատասխանատուները չգիտնան այս ամենքն ու նաև ուրիշ բաներ։ կ՚երեսի թէ նա ալ գեղծումին այնքան սիրող կ՚գտնէ որ հակառակութեան ուրիշ բանի չի խորհիր, և թոյլ կուտայ որ ամէն ինչ գլուխն առնէ երթայ։ զոր օրինակ, երբ ներքին համարատկալ կամ գանձապետ, հաւաքիչ կամ ծախսարար պաշտօնէի մը չարունակական գողութիւնները չեն կրնար այլ և այլ պարտկուիլ, սքօղուիլ, ՀոգաբարձուԹիւնը պէտք կ՚ունենայ ոտկաւին պաշտօնի վրայ պահելու զայնս, նկատելով որ ազգականութեան կապ կայ անոնց և իր անդամներէն ասոր կամ անոր միջև։

Մեր համոյնքին համար սկսած է սովորութիւն դառնալ անտարբեր երևալն հանրային գործերու հանդէպ, գէշ մարդ չկարծուելու և բարեկամութիւնները միացկելու դիւրագոյն ճամբան ասոնց համարուած է. հանրային պաշտօնեաները, մանաւանդ, համակերպելու են իրենց գլխաւորներուն ընթացքին, իրենց համար երբեք ներելի չէ տեսած ըլլալ զեղծումներ, գողութիւններ, քանի որ մեծերը բաւական խելացի են անցած գործածը կոտկելու, բայց թոյլ տալու միայն համար վարուելու պարտաւորելու ներ. Հեռաւորապէս, մանակ զեղծումներ ու գողութիւններ մասնակցող պաշտօնեաներուն յանցանքը դիւրաւ չի ներելիր. այսպէս, օրինակի համար, հիւանդոցի պաշտօնեայ մը կալուածներու տարեկան ցոյց տրած 3—400 ոսկի ծախքն 50 ոսկիի կ՚իջեցնէ և կ՚յաղորդի այդ գործն յատուկ յանձնախումբի մը յանձնել տալու. չատ բնական պիտի ըլլար որ պատասխանատուները ձշմարտապէս քննութիւն մը կատարէր հանկնալու համար թէ ի՛նչպէս այդ ծախսատարար պաշտօնեան նախապէս ամէն տարի Հիւանդոցին քանի մը հարիւր ոսկին կ՚իւրացնէ. այդ քննութիւնն աւելորդ կը դառնար և իր տրժանի պատիժը կ՚կրէր, ո՛վ, ան որ կալուածներու ծախքը 50 ոսկիի իջեցնելու պատճառ եղաւ...։

Տքթ. Մոնճէրի, մեր համոյնքէն անձ մը ըլլալուն, իրեն դէմ արուած օսդրաֆիզմի կամ տարաձերժութեան վճիռէն վախնալու տեղի չունի. ասոր համար է որ մեզի կգիր Հոգաբարձութեան ասկէ յետոյ, երբ կ՚տեսնէ որ պէտք եղած կարեւորութիւնը չի տրուիր անոր, հանրային դատաստանին առջեւ կ՚հանէ խնդիրը, և, Հոգաբարձութեան հետ դէմ առ դէմ, կ՚սպասէ գիտնալ թէ ո՞ր կողմին վրայ պիտի ծանրանայ դատապարտութիւնը։ Ըսե՛մ, այդ դատապարտութիւնն առաւելապէս պիտի ծանրանայ Հայ համոյնքին ընդհանրութեան վրայ, իր, եթէ ոչ անաարքեր, գէթ հանդուրժող լռութեան համար։

Վերջացնելէ առաջ երկու խօսք ալ. Հիւանդոցի արդի Տնօրէնը, Ծակոզ էֆ., զարգացած մէկն է. մանկութենէն կ՚ճանչենք զինքը. ալեւոյժ, գործասէր և պարկեշտ Սամաթիացիի գնահատելի տիպար մէ, ինչ գեղեցիկ մտադրութիւններով ալ յայտնուի այդ պաշտօնին մատը. բայց կ՚երևի թէ նա ալ սովրեցաւ խրճին ընդարմացնելու, և էթօքեի մալիհոն ընելու կերպերը։ Ուստի, դուք, ո՛վ Հիւանդոցի ջղագարներ, ապուշներ, որբեր, անկեալներ ու հիւանդներ, գիտցէք որ ժողովուրդն այսքան ու այսչափ կրնայ օգնել ձեզ, այս սինքն գրամ կուտայ և ուրիշ բանի չի խառնուիր։ Աւելինին համար խնդրեցէք որ Աստուած առաջնորդ ըլլայ Պաժ. Հոգաբարձութեան սրտին ու խելքին։ Տքթ. Մոնճէրիի եւ նմաններուն մարդասիրական կոչումները չեն կրնար փրկել զձեզ։

Ա. Ա. ՍՈՒՐԻՆԵԱՆ

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԲԱՐԻ ԵՒ ՉԱՐ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐԸ

ՆԻՒ ԵՕՐՔ, Ցո. 16.

Ծարգ. Խմբագիր «Բիւզանդիոն»ի,

Ձեր թերթին 2660 թիւին մէջ «Աբեդօղլին ոչքին» վերագրով Պատ. Գ. Պաղատասրեանի յօդուածը մեծ հաճոյքով կարդացի։

Նշանաւոր անձ մը, իր մէկ տաճնախօսութեան մէջ, հեռաւոր յայտարարութիւն մը ըրաւ օր մը, որուն ես ալ ականջ էի։ «Անտրս, նշանաւորէս առաջ, հրաւիրած էր զիս իրիկուն մը իրենց սեղանակից ըլլալու։ Սեղանին ներկայ էր ինքը, կինը, աղջիկնին և ուրիշ երիտասարդ մը՝ որ թեկնածու էր օրիորդին... ինձ նման։ Երիտասարդը՝ որպէս հասկցայ՝ հարուստ էր, իսկ դէմքով անժխտելիօրէն սիրուն։ Երբ գինիի գաւաթները լեցուեցան, ես չմտածի, թէև միւս պարոնը կ՚խմէր։ Հարը տեսնելով միտք լեցուն մնացած գաւաթս, ուշադրութիւնս հրաւիրեց անոր վրայ։ պատասխանեցի թէ սովորութիւն չունէի ոգելից ըմպելի գործածելու։ Երբ նշանառեցանք (ես այն առեն նոր սկսած փաստաբան մ՚էի) հարցուցի նշանածիս թէ ի՛նչպէս եղաւ օր մը երկուքիս զիս նախընտրեց, քանի որ ան ինձմէ աւելի հարուստ էր։ Յայտարարեց թէ հայրս և մանաւանդ մայրս, տեսնելով որ ձեռն չեմ խմեր, խրատեցին զիս որ քեզի հետ ամուսնանամ, ես ալ՝ ինծմով խօսելով, ապագայ երջանկութեանս վրայ աւելի ապահովութիւն զգացի գինի չգործածողի մը հետ ամուսնանալով։ Ահա այսպէս չսնեցայ ես իմ սիրած կինս» զոյց առնախօսը։ Աւելորդ չըլլայ թէ բերաս ըսել որ առնախօսութիւնն ալքոլամոլութենէ բոլորովին տարբեր նիւթի մը վրայ էր, և ասի միայն պատահական պատմութիւն մ՚էր որ երբեմն, թէև կը խոստովանիմ թէ միւս ըսածներէն աւելի կ՚ուզեմ այլ և, տարիներ անցած ըլլալով անկէց է վեր։

Տարիքով մեծ՛ը, դիրքով, հարստութեամբ մեծ՛ը, զգալուկեզ ձեր մեծութիւնը գործածելու երբ ուրիշ մը զգելից ըմպելեաց գաւաթին կ՚առաջնորդէք. զի մի՛ զուցէ օր մը անոր անէծքին արժանանաք։ Չեմ կրնար ըսել (և դուք ալ չէք ապասեր արդէն որ ըսեմ) մնալ ըլլայ, բայց ինչ որ է, խըմեցէք, եթէ պիտի խմէք, սակայն այս առղերը կարդալէ ետքը գոնէ այլ և անգամ մ՚ալ չպատահի որ դուք ըլլաք ո և է մէկու մը առաջին գաւաթը հրամցնողը։

Ե. Ս. ԹԱՒՇԱՆՃԵԱՆ

ՍԱՆ. ԽՄԲ.—Յարգանօք կը տեղեկացնենք որ առաջարկութեան համեմատ «Աբեդօղլին օրդին» խորագրով վերոյիշեալ գրութիւնը կրկին անգամ կ՚հրատարակենք մեր վաղուան Հրդ երեսին մէջ։

ԳԱԻԱՌԱՅԻՆ ՓՐՈՆԻԿ

ՏԻՎՐԻԿ, Օուլիս 11.

Տիվրիկցին ունեցած է իր անմահ բարերարները ի Կ. Պոլիս չուրջ 150 տարի առաջ, որք խորհելով իրենց ծննդավայրին ապագայ աղքատիկ սերնդեան ուսման և գիտութեան պէտքը, հիմնած են ի Կ. Պոլիս կրթասիրական ընկերութիւն մը և հաստատած կալուածներ դնելով վագքը որ են քաղաքիս կրկին Ս. եկեղեցւոյ, վարժարաններուն, քարուկիր կամրջի նորոգման և յիշեալ եկեղեցւոց աղբիւրին ջուրը մշտնջես լինելուս։ Կալուածները կը մատակարարուին և եկամուտները կ՚գանձուին տեղւոյս Պաղ. Խորհրդի ընտրեալ թեմք ի Կ. Պոլիս ընակող Տիվրիկցի ազգայիններէ բաղկացեալ կալուածոց հոգաբարձութեան մը կողմէ, որուն կ՚նախագահէ Մ՚ինրան էֆ. Սէթեան։ Ժամանակաւ յիշեալ կալուածոց եկամուտէն Ազգ. Ս. Նորսեռնեան վարժարանիս կը վճարուէր մօտաւորապէս 300 օսմ. ոսկի, որով միշտոյն վարժարանս ունեցած է Պոլսոյ մէջ եղած և գալատացի կարող ուսուցիչներ, սակայն Պոլսոյ երկրաշարժէն յիչեալ կալուածները վնասուելով նախորդ տարիներ վարժարանին պիւտժէն 12 հազար ղրչ.ի իյած էր. իսկ այս տարի կալուածոց Պաղ. հոգաբարձութիւնը պիւտժէն ա՛լ աւելի սեղմելով 7200 ղրչ.ի իջեցուցած էր որ բոլորովին անկնելութեան մատնած է վարժարանիս երկսեռ վարժարան կառավարել խիստ դժուար եղաւ, ուսուցչաց ամսականէն ալ քանի մը ամսական անվճար մնալով մօտաւորապէս 3 հազարի մը բաց ունեցած է տեղւոյս հոգաբարձութիւնը։ Ցաղաքիս կրկին Ս. եկեղեցւոց Մխոց. Թաղ. Խորհուրդը քանիցս ի պաշտօնէ դիմումի ըրաւ կալուածոց Պաղ. հոգաբարձութեան թէ յառաջիկայ տարուան պիւտժէն գէթ 12 հազար ղրչ.ի բաժին բարձրի ըստ առաջնոյն և ալքոլեցոց կարող ծնողքներէն ալ թոշակ հաւաքելով տեղւոյս հոգաբարձութիւնը գալիք չըրջանին մատգիր է կարող ուսուցիչ մը և ուսուցչուհի մը ի պաշտօն կոչել, որպէսզի վարժարանս իր փափաքած վիճակին մէջ գտնուի։ Ցաղաքիս Պաղ. հոգաբարձութիւնը, և կ՚յուսանք թէ կալուածոց Պաղ. հոգաբարձութիւնը նոյն կենսական խնդիրն առանց ձգձգման ի նկատ առնելով պիտի որոշէ պիւտժէն ալ ետպատուի նոր չրջանէն առաջ։

Ամէն տարի թարգմանչացն Ս. Սահակ և Մեսրոպ ծնողին օրը Ս. եկեղեցւոյ մէջ պատարագ մատուցելով հանգամանք մաղթանքներ կ՚ըլլար ի յիշատակ մեր կալուածոց հիմնադիր անմահ բարերարաց հոգւոյն համար։ Այս տարի վարժարանիս Պաղ. հոգաբարձութիւնը գովելի խորհուրդ մը ղացաւ դիմելով միաց. Խոր. խորհուրդին որ նոյն օր յիշատակ պատարագէ, քանանչից և դպրաց դասն հանդէպ ժողովրդական վարժարան երթալով, հոգևոր հանգամանքն մաղթանաց այնտեղ կատարուեցան։ Ուրէն վարժարանիս տարեկան քննութիւնն ալ Յունիս 28ին սկսած և Յուլիս 6ին վերջացած էր, և նոյն օր քննութեան և հանդիսականաց հանդէսն և մաղթանքը միասեղ տեղի ունեցան հանդիսաւոր կերպիւ։ Թափօրին վարժարան գալէն վերջ, նախ խաչհանգիստ և անդաստան կատարուեցաւ և չարականները երգուեցան. յետոյ հրապարակաւ վազգի կասկի պատմչը կարդացուեցաւ. աչակերտաց կողմէ գրաւոր ու բերանացի բազմալեսուհիներ և զուարճախօսութիւններ կարդացուեցան. ապա ուսուցիչներէն Պ. Ղեորվէյ Հայ տառերուն Սրբոյն Սահակայ և Մեսրոպայ ձեռամբ գտնուելուս մասին պատմական գրաւոր ծանօթութիւններ տուաւ. իսկ Թոգունեան Պ. Մկրտիչ բացատրեց թէ մեր նախնիք ինչպէս 150 տարի առաջ ասկի պատճառաւ ի Կ. Պոլիս գաղթած և չարաշտական մէյ մէկ փոթա վճռելով այս կալուածները գնած են, բոլորն ալ պարզ արհեստաւորներ են (գալամաքի մեծաւ մասամբ) որ կալուած է Գալամաճեան Ընկ.։ Թրքերէն բանաւոր սուիլներ եղան վ.Ե. կԱՑՍԵՐ արձ. չառաջեան հանդէսը օրուն ներկայ «առմէնեան»ներով ձաղնակցեցան։

Յուլիս 10 կիրակի օր Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ մէջ Ս. Պատարագէն վերջ տեղի ունեցաւ աղջկանց վարժարանի տարեկան քննութեան հանդէսը օրուն ներկայ միջոցին վարժարանս ունեցած է Պոլսոյ և գաւառացի կարող ուսուցիչներ, սակայն Պոլսոյ երկրաշարժէն յիչեալ կալուածները վնասուելով նախորդ տարիներ վարժարանին պիւտժէն 12 հազար ղրչ.ի իյած էր. իսկ այս տարի կալուածոց Պաղ. հոգաբարձութիւնը պիւտժէն ա՛լ աւելի սեղմելով 7200 ղրչ.ի իջեցուցած էր որ բոլորովին անկնելութեան մատնած է վարժարանիս երկսեռ վարժարան կառավարել խիստ դժուար եղաւ, ուսուցչաց ամսականէն ալ քանի մը ամսական անվճար մնալով մօտաւորապէս 3 հազարի մը բաց ունեցած է տեղւոյս հոգաբարձութիւնը։ Ցաղաքիս կրկին Ս. եկեղեցւոց Մխոց. Թաղ. Խորհուրդը քանիցս ի պաշտօնէ դիմումի ըրաւ կալուածոց Պաղ. հոգաբարձութեան թէ յառաջիկայ տարուան պիւտժէն գէթ 12 հազար ղրչ.ի բաժին բարձրի ըստ առաջնոյն և ալքոլեցոց կարող ծնողքներէն ալ թոշակ հաւաքելով տեղւոյս հոգաբարձութիւնը գալիք չըրջանին մատգիր է կարող ուսուցիչ մը և ուսուցչուհի մը ի պաշտօն կոչել, որպէսզի վարժարանս իր փափաքած վիճակին մէջ գտնուի։ Ցաղաքիս Պաղ. հոգաբարձութիւնը, և կ՚յուսանք թէ կալուածոց Պաղ. հոգաբարձութիւնը նոյն կենսական խնդիրն առանց ձգձգման ի նկատ առնելով պիտի որոշէ պիւտժէն ալ ետպատուի նոր չրջանէն առաջ։

Ամէն տարի թարգմանչացն Ս. Սահակայ և Մեսրոպայ ծնողին օրը Ս. եկեղեցւոյ մէջ պատարագ մատուցելով հանգամանք մաղթանքներ կ՚ըլլար ի յիշատակ մեր կալուածոց հիմնադիր անմահ բարերարաց հոգւոյն համար։ Այս տարի վարժարանիս Պաղ. հոգաբարձութիւնը գովելի խորհուրդ մը ղացաւ դիմելով միաց. Խոր. խորհուրդին որ նոյն օր յիշատակ պատարագէ, քանանչից և դպրաց դասն հանդէսի ժողովրդական վարժարան երթալով, հոգևոր հանգամանք մաղթանաց այնտեղ կատարուեցան։ Ուրէն վարժարանիս տարեկան քննութիւնն ալ Յունիս 28ին սկսած և Յուլիս 6ին վերջացած էր, և նոյն օր քննութեան և հանդիսականաց հանդէսն և մաղթանքը միասեղ տեղի ունեցան հանդիսաւոր կերպիւ։ Թափօրին վարժարան գալէն վերջ, նախ խաչհանգիստ և անդաստան կատարուեցաւ և չարականները երգուեցան. յետոյ հրապարակաւ վազգի կասկի պատմչը կարդացուեցաւ. աչակերտաց կողմէ գրաւոր ու բերանացի բազմալեսուհիներ և զուարճախօսութիւններ կարդացուեցան. ապա ուսուցիչներէն Պ. Ղեորվէյ Հայ տառերուն Սրբոյն Սահակայ և Մեսրոպայ ձեռամբ գտնուելուս մասին պատմական գրաւոր ծանօթութիւններ տուաւ. իսկ Թոգունեան Պ. Մկրտիչ բացատրեց թէ մեր նախնիք ինչպէս 150 տարի առաջ ասկի պատճառաւ ի Կ. Պոլիս գաղթած և չարաշտական մէյ մէկ փոթա վճռելով այս կալուածները գնած են, բոլորն ալ պարզ արհեստաւորներ են (գալամաքի մեծաւ մասամբ) որ կալուած է Գալամաճեան Ընկ.։ Թրքերէն բանաւոր սուիլներ եղան վ.Ե. կԱՑՍԵՐ արձ. չառաջեան հանդէսը օրուն ներկայ «առմէնեան»ներով ձաղնակցեցան։

Յուլիս 10 կիրակի օր Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ մէջ Ս. Պատարագէն վերջ տեղի ունեցաւ աղջկանց վարժարանի տարեկան քննութեան հանդէսը օրուն ներ-

---

ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (30)

ՓԻԼ ՔԻՕՊ

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՀԱՄԲՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՊՍԱԿՈՒԱՏ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԷՆ

ՔՓՈՒԻՆ ԿՂԶԻՆ

Ժ.— ԱՆՑՔ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑԻՆ

Ոչ, ճարտարարուեստական գործերը, երկաթուղիները, սեղանատորթիւնն են որ այդ հարստութիւնը գոյացուցած են։ Խոչ ինքը իր հարստութիւնը խաղաղութեամբ վայելելու վրայ միայն կ՚խորհի և չի ծածկեր թէ հաղորդական Դեռերը հակայ գործարանի մը, կամ առևտրական ահագին տան մը վերածելու ոևէ փորձի պիտի ընդդիմանայ։ Բարձրահասակ է և ուղիղ. աղեղակ մազերուն ներքև գեղեցիկ է գլուխը և կ՚կրէ իր բովանդակ մարմնքը, որուն չագանակի գոյնին մէջ քանի մը արծաթափայլ թելեր կ՚խառնուին։ Բաւական պաղ բնաւորութեան և ազնիւ չարժուձևերու տէր, առանձին կարգը կ՚գրաւէ ան նշանաւոր անձնաւորութեանց մէջ, որք Հարաւային Միացեալ Նահանգներուն բարձր դասակարգին ատենադպիրները կ՚պահեն Միլիառատէրներու—Քաղաքին մէջ։ Արուեստները կ՚սիրէ, նկարչութենէն և երաժշտութենէն կը հասկնայ, յօժարակամ կ՚խօսի գիրաներէն լեզուն որ չատ գործածական է Ամերիկեան ներուն մէջ, գիրանական և եւրոպական գրականութեանց իրազեկ է, և երբ հարկ պահանջէ, իր ծաներուն կ՚խառնէ «կեցցէ»ներ և «ապրիռներ, մինչ Ամերոպացիները—Արևմտեան Նոր—Անգլիոյ կեղտ ցեղերն հոպռներ և հիթեր կ՚ըսելեն։

Տիկին Քըվըլի, իր ամուսնէն ատեն ատու պզտիկ, առանց չափազանց գանգատելու, լսելորեն է քառասունը։ Վայելչագեղ կին մ՚է, ազնուատոհմ և ուսեալ, և կ՚պատկանի երբեմնի Լուիզիանայի հին—գաղթածին ընտանիքներուն։ Քազ երամչագէտ է, քազ դաշնակահար, և պէտք չէ՛ հաւատալ որ քանեցող դարու Րէյեր մը դատապարտէ Միլիառատէրներու Քաղաքին դաշնակը։ Տան և հինգերորդ—Մառուղիին ապարանքին մէջ, քառաձայն նուագախումբը չատ անգամ առիթ ունեցաւ նուագելու անոր հետ և կրնայ չնորհաւորել զայն իր արուեստագիտական ձիրքերուն համար։

Երկինք բնաւ չէ օրնած Քըվըլիի միութիւնն որչափ օրնած է Թէնքըրտնի ամուսնութիւնը։ Երեք աղջիկներ են միակ ժառանգաւորներն անոնց հարստութեան մը, որուն վրայ Մր. Քըվըլի բնաւ չի պարծենար իր մրցակցին պէս։ Անոնք չատ գեղեցիկ են, և երբ ամուսնացնելու ժամանակը գայ, երկու ալիարներու ազնուականներուն կամ դրամատէրներուն մէջ բաւական հետամուտներ պիտի գըտնուին, անոնց ձեռքը խնդրելու համար։ Արդէն Ամերիկայի մէջ այս անհատաւալի դրամոժիտները հազուագիւտ չեն։ Քանի մը տարի առաջ չէր լիլուեր այն պզտիկ օրիորդ Դէրբին, որ երկու տարեկան հասակէն իսկ կ՚փնտռուէր իր ետեն հարիւր լիսուն միլիոններուն համար։ Ուսանող Քազ այդ աղջնակն իր ճաշակին համաձայն ամուսնացաւ, և թէ Միացեալ—Նահանգներուն ամէնէն հարուստ կիներէն մին ըլլալու առաւելութեան կ՚միացնէ նաև ամէնէն երջանիկներէն մին ըլլալու առաւելութիւնը։

Տէր և Տիկին Քըվըլիի անդրանիկ աղջիկը, Տիան կամ մանաւանդ Տայ, ինչպէս ընտանեբար կ՚կոչուի, հազիւ քսան տարեկան է։ Շատ սիրուն աղջիկ մ՚է, որուն վրայ կ՚երևին իր հօր և մօր ֆիզիքական և բարոյական յատկութիւնները։ Դեղեցիկ կապոյտ աչքեր, հեքաթալի մազեր, չագանակագոյնի և խարտեաշի մէջ, նորոփիթի վարդի մը թերթիկներուն նման թարմ գոյն մը, վայելչակազմ և չնորհալի հասակ մը, այս ամէնը ցոյց կուտայ թէ օրիորդ Քըվըլի գրուած է Միլիառատէրներու Քաղաքին երիտասարդներուն ուշադրութիւնը, որք անտարակոյս, օտարներուն պիտի չթողուն այս «անգնահատելի գանձը» ձեռք անցընելու հոգը։ Մինչև իսկ տեղի կայ մտածելու թէ Մր. Քըվըլի, կրօնական տարերութեան տեսակէտով ոևէ արգելք պիտի չտեսնէ ամուսնութեան մը դէմ, որ, իր կարծիքով, պիտի ապահովէ իր աղջկան երջանկութիւնը։

Արդարև, ցաւալի է որ ընկերային մրցակցութիւններու խնդիրներ պատակտեն Սթէնսրըտ—Ալլընի երկու ամէնէն ազնուական ընտանիքները։ Ուօդրը Թէնքըրտնի մանուածապատ Օր. Տայ Քըվըլիի աւուրներն ըլլալու համար տաեղծած կ՚թուէր։

Բայց այնպիսի կարգադրութիւն մ՚է այդ երևոյն վրայ ընաւ պէտք չէ մտածել։ Աւելի դիւրին էր երկու կոր ընել Փիւն կղզին և ձախակողմեանները մէկ մասին, ալակողմեաններն ալ միւս մասին վրայ ղրկել, քան թէ ամուսնական այսպիսի պայմանագրութիւն մը տեղագրել։

—«Եթէ ասկայն սէրը գործի չխառնուի», կ՚ըսէր երբեմն Բէլիոդըս Մրընպար, աչքերը քթիթելով ոսկի ակնոցին ներքև։

Սակայն և այնպէս չեղաւ որ Ուօդրը Թէնքըրտնի հակում մ՚ունենայ Օր. Տայ Քըվըլիի համար—կամ եթէ այդպէս է,—գէթ երկաքն ալ այնպիսի զգուշաւորութիւն մը կ՚պահեն, որ Միլիառատէրներէն յոյժ չանդրգռուած՝ Ծուռկին Հրեաններն ի՛երթայ և հեն յաճախ կ՚հանդիպի հրամասարին։ Էթել Սիմքօէ յաժարակամ տեղեկութիւններ կուտայ այդ Ծովերուն յատուկ երևոյթներուն վրայ, և երբ անոնք չահեկանութիւն մը ընծայեն, երկրորդ Չուրհակահարը զանց չըներ հաղորդել նաև իր ընկերներուն։

Օրինակի համար, իրենց օքանչացումը չկրցան ծածկել տեսարանի մը հանդէպ զոր ընուեթիկը ձրի ընծայեց իրենց, Յուլ. 30էն 31 լուսնալուս գիչերը։

Ագալեփներու (Ծովամայր) ահաչինք վառօ մը, որ քանի քառակուսի մղոն տեղ կ՚բռնէր, տեսնուած էր մինչև խին։ Մփոփ Կղզիին բնակիչները տակաւին հանդիպած չէին Ծովամայրերու այսպիսի մեծ կոյտերու, որոնց «ովկիանոյչ» անունը կուտան ընագէտներն ամենքէն ամենանուսնուները, որ չատ տարրական կեանք մ՚ունին, իրենց կիսագնացային յօրինուածքովբ բաւական աչխարհի տրուած դրութեանց կ՚նմանին։ Ջուկերը, ծ՚րքան ալ որկրամոլ ըլլան, մանաւանդ ձոլիկներ կ՚նկատուին գանձք, վասն զի, ինչպէս կ՚երևի, ոչ մէկ ձուկ կ՚ուզէ անոնցմով։ Այս ովկիանոյչներէն անոնք որ Հաղորդական այրեցեալ գօտիին յատուկ են, երինեքնգ, թափանցիկ և ժանեկաւոր հովանոցակներու ձևով միայն կ՚երևին։ Անոնք երկու կամ երեք հարիւր թմմերէն աւելի մեծ չեն։ Երևակայեցէք թէ քանի՛ միլիառներ պէտք են այսքան ընչարձակ վառոներ կազմելու համար։

Եւ երբ այսպիսի մեծ գումարներ կ՚արտասանուէին Բէնչինտի առջև, Ն. Բարձրապատուութիւնը կ՚պատասխանէր.

—Անոնք չեն կրնար զարմացնել Սթէնսրըտ—Ալլընի այս երևելիները, որոնց համար միլիառն ընթացիկ դրամ մ՚է։

Երբ մարթը բոլորովին կօսեց, ժողովուրդին մէկ մասը գնաց «առաջակոմի բարձրաւանդակը» այսինքն ա՛ն գարաստափը, ոք Ծուռկի Հրեաններին վրայ կ՚իլէ։ Թրամպէէ և ելեքթրական կառքերը լեցուեցան հետաքրքիրներով։ Վաչելչագեղ կառքեր քաղաքին Նապաստները փոխադրեցին։ Բրվըլի և Թէնքըրտն ընտանիքները, հետևեալ կուչտ կուչտ կ՚երթային։ Մր. Ձէմ չողնսներ Մր. Նեդը, որ նոյնպէս չի բարևեր Մր. Ձէմսը։ Մնաց որ ընտանիքներն ներկայ են իրենց ամբողջ անդամներով։ Իվէհնէս և Բէնչինտ Տիկին և Օրիորդ Բրվըլիի հետ խօսակցելու հաճոյքը կ՚ունենան, որք միտք սիրուելիր ընդունելութիւն մը կ՚ընեն անոնց։ Թերևս Ուօդրը Թէնքըրտն ատիճան մը սրտնեղութիւն կ՚զգայ չկրնալով անոնց խօսակցութեան խառնուիլ, և թերևս օրիորդ Տայ ևս չատ ազնուութեամբ պիտի ընդունէր երիտասարդին խօսակցութիւնը։ Տէր Աստուած, ինչ գայթակղութիւն, աւելի կամ նուազ անգղտնապահ ինչ ակնարկութիւններ պիտի ըլլային Սթէսոզոդ—Բրթիլէլի, Նէ—Հէլենչ կենցաղագիտական յօդուածներուն մէջ։

Երբ մթութիւնը կատարեալ է, ցոլչափ կրնայ ըլլալ այս ուրևադարձային և լուսազարդ գիչերները, կարծես թէ Հաղորդական Ովկիանոսը մինչև իր յեռուն խորութիւնները կ՚լուսաւորուի։ Մոտվոն անգամ մակերեսը կ՚ողողուի փոսփորափայլ չողերով, կ՚լուսազարդուի վարդագոյն կամ կապոյտ ցոլքերով, որք ոչ թէ ալիքներուն կատարը լուսեղէն գծերու պէս կ՚երևին, այլ կ՚նմանին այն արացոլումներուն զոր կայծակինները թաղթիկ անհամար լեզեզոնները միայն կրնային արձակել։

Թարգ. Բ. Մ. ՓՕՋԱՃԵԱՆ (Շար.)

կայ էին երկսեռ ժողովրդեան հոծ բազմութեան մը. հանդէսը նախ սկսաւ «բարի եկայք»երգով մը և գրեթէ առանց մէկուկէս ժամ. յետոյ Սահակեան կողմէ Վեհ. ԿԱՅՍԵՐ արեւատասութեան համար բարեմաղթութիւններ եղան և հանդէսը վերջացաւ, աշակերտուհիք խիստ յաջող և համարձակօրէն զոցեր և զուարճախօսութիւններ արտասանեցին. չմոռնամ ըսել թէ աղջկանց ձեռագործներն ալ ի տես ժողովրդեան ցուցադրուած էին. և ներկայք իզական վարժարանի այսչափ կարճ ժամանակի մէջ ունեցած յառաջդիմութենէն ուրախացած գոհ սրտով մեկնեցան:

Տասը տարի է ի վեր վիճակիս առաջնորդական աթոռը թափուր մնացած է և գործերը կ'վարէ փոխանորդ Գրիգոր քհն. Զարդարեան. գրեթէ տարին մ'ի վեր Վիճակիս առաջնորդ ընտրուած է Ղևոնդ Ծ. Վրդ. Թուր Սարգիսեանն որուն գալստեան անհամբեր կ'սպասուի, վասն զի առաջնորդի պէտքը խիստ զգալի եղած է. դժբախտաբար ամիսներ կ'անցնին, թղթաբերներ կուգան բայց վարդապետը կամ իր գալստեան լուրը եկած չունի. չենք գիտեր թէ Ս. Կաթողիկոսը ինչո՞ւ անփոյթ կ'գտնուի այս մասին, արդարև Ս. Կաթողիկոսը քանիցս ծանուցած էր թէ Ազգ. Պատրիարքարան դիմած է որ Ղևոնդ վարդապետի պաշտօնական թուղթերը սանցուին ընդ արագ. բայց ինչպէս ըսի տարի մ'է որ այսպէս կ'անցնի և եկեղեցական գործերը անկերպարան վիճակի մը մատնուած են. կ'խնդրուի Ազգ. Պատրիարքարանէն որ օր առաջ պաշտօնական թուղթերը ստանալու ջանայ որպէս զի Ս. Կաթողիկոսը փութացնէ մեր սպասած առաջնորդը:

Կ. Գ. ԱՌԻՔԻԱՍԵԱՆ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ Ի ՉԻՆԱՍՏԱՆ.—Անգլ. Երեսփ. Ժողովոյ Օգոստ. 3ի նստին մէջ արտաքին գործոց խորհրդականն Լորտ Բըրսի հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ.—Ժողովին պատուարժան անդամակիցներէն մին երկարօրէն խօսեցաւ Շանդունկի մէջ բաց դուռի քաղաքականութեան Գերմանիոյ կողմէ բանադրման վրայ: Չեմ գիտեր թէ այս դիտողութիւնն ի՛նչ հիման վրայ եղած է: Անտարակոյս անճիշդ է ըսել թէ գերման կառավարութիւնը բոլորովին իրեն սեփականած է Շանդունկի հանքային ձեռնարկները. մինչեւ որ այս բաց դուռի զրուցուած բանադրման վրայ վաւերական տեղեկութիւն չստանանք, պէտք չեմ տեսներ այդ մասին ձեռնարկ մը կատարելու: Կատարելապէս ճիշդ է որ Գերմանք արագ յառաջդիմութիւն մը կատարեցին Շանդունկի մէջ. բայց ասիկա զարմանալի չէ, եթէ նկատի առնենք թէ որքա՛ն դրամ ծախսեցին և որքա՛ն կորով ցոյց տուին: Գերմանիոյ ընթացքն աւելի պէտք է խթան մ'ըլլայ մեզի, քան թէ գանգատելու առիթ: Անցեալ տարի Չինաստանի անգլիական վաճառականութիւնն ինկած էր. նոյն բանը ճիշդ է բոլոր եւրոպական ազգաց համար. պատճառը սա է որ Ճարոն սկսաւ մեծ գործ ընել Չինաստանի հետ. այս իրողութեան համար գանգատած չունիմ. միայն սա կուզեմ դիտել տալ թէ մեզի պէս բոլոր եւրոպական ազգերն ալ լաւ գործ չէին ըներ, և միայն Ճարոն է որ իր մերձաւորութեամբ և բանուորչէքներու աժանութեամբ կ'յաջողի Չինաստանի հետ առատ գործ ընել: Մեր կառավարութիւնը կատարելապէս գիտակ է թէ Չինաստանի ներսերը անգլիական ապրանաց համար նոր հրապարակներ պէտք են և թէ այս նպատակաւ պէտք է երկաթուղեաց հաստատման ձեռնարկներ ընել: Միայն ցաւալի է որ Անգլիոյ դրամատէրները ուրիշ ազգութեանց նման յօժարակամ չեն դրամ յատկացներ Չինաստանի երկաթուղեաց ձեռնարկներուն: Բայց այս մասին ալ անգլիական կառավարութիւնը ոչ մէկ ուղղակի ազդեցութիւն կրնայ բանեցնել, մեր գործը ճամբան դիւրացնելն է միայն: Կատարելապէս համամիտ եմ թէ կարեւոր է ըստ կարելւոյն Ֆրանսացւոց հետ համախորհուրդ գործել Չինաստանի մէջ փոխադարձ շահերու բարգաւաճման համար: Արդէն իսկ ֆրանսական կառավարութեան հետ բանակցութեան մէջ ենք Չինաստանի մէջ գործակցութեամբ երկաթուղեաց նոր գիծ մը հաստատելու համար: Կ'յուսամ թէ այս բանակցութիւնք քիչ ատենէն յաջող ելքի մը կ'յանգին: Եանկցէի հովիտէն անցնող երկաթուղւոյ այս գիծը պիտի տարածուի Չինաստանի ամէնէն աւելի բեղուն մասին մէջ. ֆրանսական և անգլիական կառավարութիւնք համաձայն գործակցութեամբ իրենց պաշտպանութիւնն անշուշտ պիտի նուիրեն այս ձեռնարկին:

ՉԻՆԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ.— Տէյլի Թելէկրաֆի Թօքիոյի մասնաւոր թղթակիցը կը հեռագրէ.—Ճարոնական Մամուլը կ'յայտարարէ թէ բոլոր այն Չինացի վաճառականները, որք Ամերիկայի մէջ գործ կ'ընեն, Օգոստոսի սկիզբէն առեւտրական պայքար մղել պիտի սկսին. Օգոստոս 1էն վերջ ամերիկեան չոգենաւով ո՛չ ապրանք պիտի ընդունուի, ոչ ալ պիտի ղրկուի, ամերիկեան ոչ մէկ արտադրութիւն պիտի ծախուի և Ամերիկացւոց հետ ո՛չ մէկ նոր պայմանագիր պիտի կնքուի: Չինաստանի հարաւային նահանգներուն հետ գործ ընող Ամերիկացի վաճառականք մեծապէս պիտի վնասուին այս կարգադրութիւններէն:

*** Ուաշինկդընէն կ'հեռագրեն. — Չ.ին գործաւորները Ամերիկայէն վտարելու բանակցութիւնք առ այժմ կանգ առին, որովհետեւ Ուաշինկդընի և Բէքինի միջեւ կարծեաց անհամաձայնութիւն ծագեցաւ թէ ո՛ր Չինացի բանուորները պիտի վտարուին և որո՛նք չպիտի վտարուին: «Բանուոր» բառին նշանակութեան վրայ համաձայնութիւն գոյացած չէ: Միաց. Նահանգաց օրէնքով կարելի չէ գոհացում տալ Չինացւոց պահանջներէն մէկ քանիին, և վեհաժողովն յօժար չէ օրէնք փոխել:

ՊԱՊԸ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Պապը կ'շարունակէ մեծօրէն կերպով չաբոննակել իր Իտալիան ներքին քաղաքական ուղղութիւնը. վերջերս ամբողջ Իտալիոյ մէջ բազմաթիւ տեղական ընտրութիւններ կատարուեցան, և չափաւոր ազատականաց ու կղերական կուսակցութեան գործունէութիւնն առկաւ կ'ստորածուի նահանգային և քաղաքային խորհրդոց վրայ: Տասն տարիէ ի վեր է որ չափաւոր կղերականները բացարձակ պէտքը տեսան Իտալիոյ վարչական և քաղաքական կեանքին խառնուելու: Լէոն ԺԳ. պապը և Ռամփոլլա կարդինալը համոզուած ըլլալով որ Ֆրանսայի և Վատիկանի զինակցութիւնը վերջ ի վերջոյ կրօնական իշխանութեան վերահաստատումը յառաջ պիտի բերէ, չափաւոր կղերականաց խորհուրդներուն չէին անսար, մինչ չափաւոր կղերականք լիովին համոզուած ըլլալով թէ կրօնական իշխանութիւնն առ յաւէտ ջնջուած է, կուսակից էին իրաւախոհութիւն մը հաստատելու: Հիմա որ Պիոս Ժ. Պապը հաւանութիւն յայտնեց այն ծրագրին, որուն կ'բաղձար կղերական կուսակցութիւնը երկար ատենէ ի վեր, չափաւոր կղերականները մեծ խանդավառութեամբ և յամառութեամբ գործի սկսած են, ինչպէս յայտնի պիտի ըլլայ յառաջիկայ երեսփոխանական ընտրութեանց միջոցին:

ՄԱՐՈՔԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ.— Տէյլի Թելէկրաֆի Բարիզեան թղթակիցը կը հեռագրէ Օգոստոս 4 թուով.— Վարչապետ Մ. Ռուվիէ Բարիզի գերման դեսպանին յանձնած յիշատակագրին մէջ մանրամասնօրէն կ'բացատրէ թէ ելմտական բարենորոգմանց իրագործման մասին ի՛նչ դրութիւն պէտք է ընդունիլ տուրքերը կանոնաւորապէս և ամբողջովին հաւաքելու համար: Խօսած է նաև մաքսերու եւ տուրքերու հաւաքման ապահովագոյն եղանակներուն վրայ, ստիպողաբար չեղելով պաշտօնէից ամսականները կանոնաւորաբար վճարելու պէտքը, մանաւորաբար ոստիկանական և զինուորական մարմիններուն մէջ: Ֆրանսական յիշատակագրին մէջ ակնարկութիւն եղած է նաև ելմտական հաստատութեանց խնդրին, որք անհրաժեշտ են Մարոքի ընդհանուր վարչութեան բարելաւման համար: Այս տեսակէտով յիշատակագիրը լիակատար և ճըշգրիտ է. դիւանագիտութեան մասնագէտներ պատրաստած են զայն արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ: Ֆրանսա իր յիշատակագրին մէջ անուանած չէ գումարելի դեսպանախորհուրդին թուականն եւ տեղը, բայց Պերլինի մէջ լաւ գիտեն թէ Ֆրանսական Կառավարութիւնը կ'բաղձայ կարելի եղածին չափ շուտով գումարուած տեսնել Մարոքի դեսպանախորհուրդը, որպէս զի անհամաձայնութեանց տեղի չտրուի: Դալով կոմս Դաթէնպախի խնդրին և անոր արարքներուն դէմ ֆրանսական Կառավարութեան տուած բողոքներուն, Բարիզի գերման դեսպանը Մ. Ռուվիէի ներկայանալով ծանոյց թէ կոմս Դաթէնպախի ձեռնարկներուն մասին թերթերուն հրատարակած տեղեկութիւնները վաւերական չեն:

ԳԱՂԹԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ.—Տէյլի Թելէկրաֆի Պերլինեան թղթակիցը հետեւեալը կ'հեռագրէ Օգոստ. 4 թուով.—Պերլինի և ուրիշ գերման նահանգներու մէջ ջանքեր կ'ըլլան Ռայխստագն աշնան սկիզբը ժամանակէն առաջ ի նիստ գումարել տալու համար: Գերման ազգը գլխաւորաբար տեղեկութիւն ստանալ կ'ուզէ հարաւ. արեւմտեան Աֆրիկէի գործերուն վրայ: Թէպէտ 18 ամիսներէ ի վեր զինուորական գործողութիւնք յառաջ կ'տարուին, չարունակ մարդ և դրամ կ'ղրկուի Գերմանիայէն դէպ Աֆրիկեան գաղթավայրը, բայց նորէն պատերազմին վերջն յայտնի չէ, որովհետեւ թէ՛ Հէրէրօները և թէ Հօդէնդօթները կարող են ուրիշ 18 ամիսներ ալ անկանոն պատերազմ մղել: Մինչեւ այսօր եղած ծախքերու մասին այլեւայլ հաշիւներ կան. ոմանք մինչեւ 200 միլիոն մարք կ'հաշուեն: Ազդեցիկ շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ Խորհրդարանին պէտք է առիթ տալ, որպէսզի վիճաբանութեան առարկայ դարձնէ այս գաղթային պատերազմը, հասկցնելու համար կառավարութեան թէ ո՛ և է կերպ պատուաւոր հաշտութիւն մը նախամեծար է քան այս մարդու և դրամի անդադար կորուստը: Հասարակութիւնն անո՛ր համար մանաւանդ դառնացած է, որովհետեւ լաւ գիտէ թէ հարաւ. արեւմտեան Աֆրիկէի մեծագոյն մասը ամայի անապատ մը տարբեր բան չէ:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԲԱՆԱԿԸ.— Ֆրանսական հերթէ.—Թայմզի Բարիզեան թղթակիցը կը գրէ.—Հազարապետ Էմիլ Մէյեր «Ռըվիւ Ինիվէրսէլ»ի մէջ կարծիք կ'յայտնէ թէ զարմանալի զուգադիպութեամբ մը այսօր գերմանական բանակն սկսած է նմանիլ ֆրանսականին, ճիշդ ինչպէս ֆրանսականն ասկէ առաջ կ'ընդօրինակէր գերմանականը: Տակաւ գերման բանակին մէջ բարձրաստիճան սպաները պատասխանատու դերերը կ'ստանձնեն, եւ ենթասպաներուն պատասխանատուութիւնը մեծապէս կ'նուազի: Գերմանիա ուրեմն չեղած է Մոլդքէի դրութենէն եւ կ'հետեւի Նաբոլէոնի, որ իր ստորադասներուն մէջ ամէն անհատականութեան ոգի ջնջած էր: Գերման բանակն յարատեւ փոփոխութեան մէջ է. երիտասարդները տակաւ ծերերուն եւ փորձառուներուն տեղը կ'գրաւեն. ասոր համար նախանձի հակառակութիւններ անպակաս են: Սպաներու համար տարուած ջանքերուն շնորհիւ թէեւ ասոնք յաջողած են համասեռ մարմին մը կազմել, բայց միւս կողմէ գերման ազգին հետ շօշափումէ զերծ և անոր օտար մնացած են: Բայց բարձրաստիճան սպաներն իրենց նախորդներուն արժանի կ'հանդիսանան, գերմանացի զինուորներն ալ առաջինին պէս քաջ են և գերման սպառազինութեան գործարանները միշտ անմրցելի կը մնան: Վերջին 20 տարուան մէջ Գերմանիա երկու անգամ փոխեց իր թնդանօթներուն դրութիւնը, և ընդունած է նոր դրութիւն մ'ալ, որ երկու տարիէն պատրաստ պիտի ըլլայ: Էմիլ Մէյեր ալ գտնագալ Բիզմարի նման կ'կարծէ թէ, ֆրանքագերման պատերազմի մը պարագային, Գերմանիա ի սկզբան կրնայ կարեւոր յաջողութիւններ ձեռք ձգել, բայց եթէ Ֆրանսա տեղի չտայ — և պատճառ չկայ որ տեղի տայ — այն ատեն ինքը պիտի չահի:

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ԵՐԿՈՒ ԿՈՂՄԻՆ ԿՈՐՈՒՍՏՆԵՐԸ

(Անգլիական «Թայմզ»է, Օգոստ. 5.)

Այն պահուն ուր հաշտութեան բանակցութիւնք սկսելու վրայ են, ճարոնական ու ռուսական կորուստներուն հաշիւը զոր մեր Թօքիոյի թղթակիցը ղրկեր է մեզ՝ զուրկ չէ շահեկանութենէ: Մեր թղթակիցն ստուգեր է թէ կռւին բուսական քանակութեամբ վաւերական ծանօթութիւններ որով կրնանք մօտաւոր ճշտութեամբ գիտնալ ճարոնցի սպաննուածներուն թիւերը: Կ'որ հաշիւով ասոնք 166,000 հոգիի յանգեր են մինչեւ տարւոյս Յունիս ամիսը: Ռուսական կորուստներն այնքան դիւրաւ չեն կրնար գիտցուիլ, բայց Ռուսներուն իրենց ընդունած խոստովանած թիւերուն համեմատ, որք չէին կրնար չափազանցուած ըլլալ, 320,000է պակաս չեն Ռուսաց կորուստները: Այսինքն, Ռուսք կրկնապէս աւելի մարդ կորսնցուցին քան Ճարոնցիները, և ըստ ամենայն հաւանականութեան, ասկէ աւելի ալ են իրենց կորուստները: Հիւանդութիւնը ռուս բանակին մէջ աւելի զոհեր տարաւ միշտ, մինչ Ճարոնցիներուն ուղջապահիկ զգուշութիւնները վերին աստիճանի գիտնական և ազդեցիկ ձեւով էին: Եթէ հաշուի դնենք հիւանդութեան պատճառաւ ռուսական կորուստներուն անհամեմատութիւնը, իրենց ամբողջական վնասները շատ աւելի մեծ գումար մը պիտի ներկայեն անտարակոյս: Իսկ նիւթեղէն կորուստներու բաղդատումը նոյնքան կատարեալ չէ: Բորդ Արթուր, Տալնի, Լիաօ Եանկ, Մուգտէն և ռուս վարչութեան նուազ կարեւոր ուրիշ կեդրոնները Ռուսաց համար բազում ծախք պատճառած էին որոց հաշիւը չկայ մէջ տեղ: Բայց նաւատորմերու կորուստները միայն բաղդատելով, կ'գտնուի որ Ռուսիա ընդ ամենայն 346,588 թօնօ տարողութեամբ պատերազմիկ նաւեր կորսներ է, չհաշուելով մանր նաւերը, մինչ ճարոնական նաւատորմը, իր բոլոր կորուստներուն տեղը լեցնելէն զատ, 25,435 թօնօ ալ չահած է շնորհիւ իր գրաւած ու ծովէն հանած մարտանաւերուն: Հարկ չկայ բաղդատումն յառաջ տանելու և գրաւուած առեւտրական նաւերուն հաշիւը մանրամասնելու, թէեւ հոն ալ Ճարոնցիք չահաւոր ելած են, մեծապէս զեղչելէն ետքն իրենց բոլոր կորուստները նոյն աղբերէն վրայ: Հարկ է սակայն որ այժմ ի նկատ առնենք նաև Սախալինի ամբողջական գրաւումը, զոր անխուսափելի դարձուց ռուսական բոլոր նաւատորմերուն կորուստը: Ռուսիոյ կորուստներն այսպէս ո'չ միայն ահագին են ինքնին, այլ և այն տեսակ անդարմանելի կորուստներ են որոց տեղը լեցնելու յոյս չկայ, ո՛րչափ ալ տեւէ արդի պատերազմը: Այս ամէն վնասներուն վրայ պէտք է բարդենք իր դրամական վարկին քայքայումը կամ գէթ դադարումը, հիմնական խախտումը զինուորական այնպիսի դրութեան մը որ կ'կարծուէր թէ անհուն թիւով զօրք կրնար կազմակերպել և ճակատեցնել, և Տէրութեան երկիրներուն ամէն կողմը պատերազմի երեսէն յառաջ եկած ծանօթ պայմաններն ու հանգամանքները:

Այս ամէն եղելութիւնք սովորական պարագաներու մէջ յոյժ զօրեղ չարժառիթներ պիտի ըլլային հաշտութիւն կնքելու հակառակորդի մը հետ, մանաւանդ երբ Ռուսիոյ ո՛չ մէկ կենսական չահը վտանգուեր է, երբ բոլոր վէճն յառաջ եկեր է անսանձ անկարգ փառասիրութեամբ ու ագահութեամբ, որուն դէմ առաջին օրէն բողոքեցին ամէն լուրջ և լուսաւորեալ միտքերն ի Ռուսիա, և երբ մեծագոյն վտանգներ կ'սպառնան Ռուսիոյ համար, եթէ յառաջ տարուի պատերազմը: Դժբախտապէս, ստուգութիւն չկայ ու Ռուսիա այս պարագայից մէջ պիտի վարուի նոյն չարժառիթներով, նոյն զգացումներով որով ուրիշ ո՛ և է Տէրութիւն պիտի վարուէր: Հաշտութիւնը բարձրաղաղակ կ'խնդրուի ո'չ միայն ի չահ ռուս ժողովրդեան, որուն ինքնին այնքան մեծ կչիռ մը չի տրուիր, այլ և ի չահ Տէրութեան և վերիչ դասակարգերուն: Ասոնք Ծ. Արեւելքի մէջ խոլ երեւակայութեան մը հետամտելով, իրենց ոյժն ու ազդեցութիւնը կորսնցուցին Արեւմուտքի մէջ: Գերմանիա մինչդեռ առաջ խոնարհ վերաբերումն մ'ունէր հանդէպ Ռուսիոյ, այսօր իր ուզած կողմը կ'վարէ զայն՝ իր հետադաձմութեանց խաղալիկ դարձնելով: Ցորչափ տեւէ արդի պատերազմը, Ռուսիա դադարեցուցած մնայ իրական ստատ մ'ըլլալէ եւրոպական աշխարհակալութեան մէջ, ինչպէս աշխարհ տեսաւ երբ Ռուսիա անկարող եղաւ ո՛ և է օգնութիւն ընծայելու իր Ֆրանսացի դաշնակցին, որուն կողմէ ինք այնքան մեծ օգնութիւններ ստացած էր, և որուն բարեյօժարութիւնն և ծառայութիւնն ալ կարողութիւնն անհուն կարեւորութիւն ունին ռուսական ապագային համար: Հակառակ այս ամէնուն, տակաւին անորոշ է թէ իրական բաղձանք մը, որոշում մը կա՞յ հաշտութիւն կնքելու Ճարոնի հետ: Թօքիոյի մէջ խիստ քիչ վստահութիւն կը յայտնեն թէ Ռուսիա անկեղծ ըլլայ Ամերիկայի մէջ սկսած բանակցութեանց առթիւ: Եւ որ աւելին է, Բեդերսպուրկի մէջ եւ նոյն թերահաւատութիւնը կ'յայտնեն: Մօսքովի թղթակիցը բացորոշ կ'յայտարարէ թէ այլ եւ յոյս չկայ խաղաղութեան, որովհետեւ խաղաղութեան չեն բաղձար Բեդերսպուրկի վերին չրջանակներուն մէջ: Վիլհելմ Կայզեր հետ տեսակցութենէն ի վեր Նիքոլա Բ. պատերազմը չարունակելու անյողդողդ կամքն ու կարողութիւնն հռչակած է, ինչ որ այնպիսի կարծիք մը յառաջ կ'բերէ թէ հաշտութեան համար այսօր երեւցած չափ փափաք չերեւիր ամենաբարձր ակումբներուն մէջ ուրկէ պիտի գար վերջնական հրամանը: Բուլիկին Նախագահն ալ որ երբեմն լաւատես և յուսալից էր, հասկնալ կը թուի թէ դժուարութիւնք յոյժ ծանր են: Մ. Վիդդէի համար կ'ըսեն թէ անձնապէս հաշտութեան կ'ըղձայ, և լոյն ու տեսական հիմերու վրայ դրուած հաշտութեան մը: Բայց երկիւղալի նշաններ կան նոյն իսկ խաղաղասէր և լաւատես կողմերէ, թէ Մ. Վիդդէի գործունէութեան ազատութիւնն յոյժ սեղմ է, և թէ իր մէկ մի քայլը Բեդերսպուրկէն տրուած հրամանին համեմատ պիտի առնէ: Հոն ի Բեդերսպուրկ իր հակառակորդներ չարունակ կ'աշխատին իր կացութիւնը խախտելու, և թէ՛ իր անձին թէ իր քաղաքականութեան խաւել հակառակ եղողներ չատ մօտ կը գտնուին Նիքոլա Բ.ի, և իրենց հայեացքներն յառաջ տանելու դիւրութիւն ունին հոն....:

Մինչդեռ Ռուսիոյ մէջ գործերն այս ընթացքն ունին ահա, և հաշտութեան բանակցութիւնք յօգողութեան մեծ յոյս չեն ներշնչեր, Ճարոնցիք ամենայն պարզաբանութեամբ միտքերնին դրած են որ եթէ հաշտութիւնն իրենց յարմար դաւած պայմաններովը կնքել հնար չըլլայ, պատերազմն յառաջ տանին առաջուընէ ո՛չ նուազ կորովով ու հաստատամտութեամբ:

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.—Տէյլի Թելէկրաֆի զինուորական մասնագէտը կ'գրէ.—Կարծեմ թէ քիչ ատենէն կարելի պիտի ըլլայ Սիպերիոյ մէջ զինադադարի կարգադրութիւններն ընել, ինչպէս կ'ըսէի ասկէ առաջ թէ Մանչուրիոյ մէջ կարելի է: Տուեալ պայմանները նկատի առնելով հանդերձ, Ճարոնցիք ամէն պատճառ ունին վստահ ըլլալու թէ մինչեւ յառաջիկայ ձմեռ զինուորական գործողութեանց յաջողութիւն ի նպաստ իրենց պիտի ըլլայ: Անշուշտ այս կարծիքս հիմնուած է սա ենթադրութեան վրայ թէ Ռուսք այժմ յօժար են զիջողութիւններ ընելու, թէ լիազօրները համոզօր իշխանութիւն ունին և թէ Մ. Վիդդէ, իբր հաշտութեան նախաւաւիրզ պիտի առաջարկէ զինադադար մը հաստատել: Այս պայմաններուն մէջ բնական է Ճարոնի անկ է իր պայմանները ներկայացնել: Հաւանօրէն, զինադադարի խնդիրը մէջտեղ գալէ առաջ Զօր. Հաղէկավայի բանակն այնպիսի դիրք մը բռնած պիտի ըլլայ, որ պիտի կարենայ Դիւմէնի երկու ափերուն ալ իրեն յանձնուիլը պահանջել: «Եալուի բանակը» որ արդէն Քիրինէն Նանկուղա տանող ճամբուն վրայ է, պէտք է դիւրութիւններ ունենայ ծովու կողմէն պաշար ստանալու, հետեւաբար Միքատոյին զօրավարներն ու զօրքերն առատ գործ ունին, թէ՛ հաղորդակցութեանց միջոցները բարելաւելու և թէ այդ ճամբայով պաշար ստանալու համար:

ՍԻՊԵՐԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Օգոստ. 4 թուով Մարինսքէն (Սիպերիա) հասած հեռագիր մը կ'ծանուցանէ. — Պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ որ Սիպերեան երկաթուղին մասնաւորներու ապրանքները փոխադրելէ պիտի դադրի Օգոստ. 14ին: Հանրութեան հրաւէր եղած է ապրանքները ղրկել Սիպերեան հին պողոտայէն:

ՍԱԽԱԼԻՆԻ ԳՐԱՒՄԱՆ ՆՈՐ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐԸ.—Լոնտոնի ճարոնական դեսպանատունը Թօքիոյէն Օգոստ. 4 թուակիր հետեւեալ հեռագիրն ընդունեց. — Սախալինի ճարոնական բանակը կ'տեղեկագրէ թէ հեծելազօրաց անկախ գունդը Յուլիս 28ի կէս օրէն վերջ յարձակեցաւ թշնամիին վրայ՝ Բալէոյի հարաւակողմը և գրաւեց երկու դաշտային թնդանօթ, ինչպէս նաեւ ռազմամթերքի սայլեր, հրացաններ և ռազմամթերք: Յուլիս 29ին նոյն բանակը օգնական նոր ոյժերու գործակցութեամբ բուռն կերպով հալածեց թշնամին մինչեւ Վաթու, որ Դորանի հարաւակողմը կ'իյնայ: Յուլիս 30ին կէս օրէ առաջ ժամը 5ին թշնամիին պատգամաւորները Դորան գալով Սախալինի զինուորական կառավարիչ Զօր. Լիաբունովի կողմէ յայտարարեցին ճարոնական բանակի հրամանատարին թէ, իրենց հիւանդները խնամելու անկարող ըլլալով, յանուն մարդկութեան Զօրավար Լիաբունով հարկադրուած է թշնամութեանց դադարումը խնդրել: Ճարոնցի հրամանատարը պատասխանեց թէ բոլոր զինուորական մթերքները, կառավարութեան վերաբերեալ բոլոր չարժուն և անչարժ ստացուածները, և վարչական ու զինուորական խնդրոց վերաբերեալ բոլոր պաշտօնաթուղթերը պէտք է իրեն յանձնուին, և թէ այս մասին պէտք է պատասխան ղրկել Համդաղա, Յուլիս 31, ժամը 10ին կէս օրէ վերջ: Նոյն օրն և նոյն ժամուն ռուս պատգամաւոր մը՝ գնդապետ Դրիպիդի Համդաղա եկաւ, և մեր պատգամաւոր Զօր. Քօյծումիի հետ տեսակցելով ամբողջութեամբ ընդունեց մեր պայմանները: Այնուհետեւ Զօր. Լիաբունով, իբր եօթանասուն սպայով և 3,200 զինուորով անձնատուր եղաւ:

ԼՈՒՐԵՐ ՌԱԶՄԱԴԱՇՏԷՆ.—Տէյլի Թելէկրաֆի Մօսքովի մասնաւոր թղթակիցն հետեւեալը կ'հեռագրէ Օգոստ. 4ին կէս օրէ վերջ.—Զօր. Լինիեւիչի բանակին ճակատն այս պահուս 300 մղոն տեղ բռնած է լոկ Մանչուրիոյ մէջ. իր հրամանատարութեան տակ կ'գտնուին Դումէն և Ամուր գետերու զօրաբանակներն և Վլատիվօստոքի ծովեզրը: Հիւսիսային Քորէայի մէջ կատարուող բոլոր զինուորական գործողութիւնք և պարտութիւնք կ'հեռագրուին ձեռամբ Զօր. Լինիեւիչ. այս պատճառաւ իր հրամանատարութեան սահմանը կ'տարածուի Մոնկոլիայէն մինչեւ Դումէն գետը, մէջն ըլլալով Վլատիվօստոք և այն վայրերը, ուր Ճարոնցիք մտան վերջերս: Կարեւոր խնդիր մ'է թէ Զօր Լինիեւիչ պիտի կարենա՞յ այսքան լայնածաւալ տեղերու վրայ կանոնաւորապէս գործադրել իր յառաջագիծը, իրական հաղորդակցութիւն մ'ի գործ դնել իր բոլոր ջոկատներուն վրայ և կատարեալ հաղորդակցութիւն մ'ունե՞նալ Վլատիվօստոքի, հիւսիսային Քորէայի և ծովեզերեայ երկիրներուն միջեւ: Աշխարհի պատմութեան մէջ չենք հանդիպիր ո և է զօրավարի մը, որ այսքան լայնածաւալ տարածութեան մը հրամանատարութիւնն ստանձնէ: Դեռ վերջերս Եւրոպական Ռուսիայէն նոր հասած զօրքերը տեղաւորելու խնդիրը մեծ բանակռիւ մը բացաւ ընդ մէջ Զօր. Լինիեւիչի և միւս զօրավարներուն ու սպաներուն: Այս պահուս Զօր. Լինիեւիչ ոգի ի բոյն կ'աշխատի իր յառաջապահները զօրաւոր ցոյց տալու համար, չատ կ'նեղուի զօրաց նուազութենէն և իր բանակին տարածուած ըլլալէն: Ապագայ ճակատամարտն անտարակոյս այնքան մեծ պիտի ըլլայ, որ բովանդակ աշխարհի զարմանքը պիտի չարժէ և ամէնէն աւելի տեսարանները պիտի պարզէ: Եթէ հաշտութեան բանակցութիւնք չկարենան արգիլել այս ճակատամարտը, ներկայ պատերազմին աճեղագոյն պայքարը պիտի ըլլայ այն, և վերջ պիտի տայ Ծ. Արեւելեան այս պատերազմին:

ՃԱՐՈՆ ԵՒ ՀՆԴԿԱՉԻՆ.— Ֆրանսական կարեւոր Հանդէսի մը խմբագիրը տեսակցութիւն մ'ունեցաւ նախկին նախարար Պարոն Սուէմաճուի հետ որ թէեւ այժմ գործօն պաշտօն չունի, բայց մեծ ազդեցութիւն կ'վայելէ Ճարոնի մէջ: Խմբագիրը հարցումներ ըրաւ Քօամուրի կարծեաց տեղեկագրին վրայ, զոր հրատարակեց Էկօ տը Բարի և զոր ժամանակին ծանօթացուցինք մեր ընթերցողներուն: Պարոն Սուէմաճու ըսաւ թէ այս տեղեկագիր չինծու բան մ'է, և եթէ նոյն իսկ ճիշդ ըլլայ, զարմանալու տեղի չկայ, որովհետեւ ամէն երկրի սպայակոյտ ալ նմանօրինակ ծրագիրներ կ'պատրաստեն հաւանական թշնամիներու դէմ: Պարոն Սուէմաճու չի կարծեր որ Գերմանիա, Ֆրանսա և Ռուսիա այս անգամ եւս նիզակցին Ճարոնի դէմ, ինչպէս ըրին Սիմոնոզէքիի դաշնակցութեան ժամանակ. —«Պարզ կերպով ըսելով, հիմա անկարելի է որ ատանկ բան մ'ըլլայ: Չեմ կարծեր որ Ֆրանսա այնքան յառաջ տանի անմտութիւնը, որ երկրորդ անգամ հետեւի Գերմանիոյ, զի պէտք է որ Գերմանիա ինք տայ առաջին օրինակը, օգնէ Ռուսիոյ և Ֆրանսայի որ մեր գործերուն միջամտեն, մանաւանդ ռուս նաւատորմին ամբողջովին բնաջնջ ըլլալէն ետք: Կ'ընդունիմ թէ Գերման նաւատորմը կատարեալ ըլլայ, բայց չեմ կարծեր որ կարենայ չափուիլ ճարոնական նաւատորմին հետ: Եւ յետոյ, Գերմանիա ի՞նչ պատճառ ունի Ծայր. Արեւելքի մէջ կռիւ փնտռելու: Ասկէ զատ, պէտք է որ իրեն չափ, եթէ ոչ իրմէ աւելի՛ զօրաւոր երկու երկիրներու զգացումն ու հանրային կարծիքն ի նկատ առնէ. խօսքս Անգլիոյ և Միացեալ Նահանգաց վրայ է: Այս պատճառաւ, չեմ կարծեր որ նոր դիմադրութիւն մ'ըլլայ Ճարոնի: Ճարոն վայրահաչութիւններէ չի վախնար: Սակայն եթէ Եւրոպա այսպիսի բան մ'ընէ, պիտի մտածենք. չեմ կարծեր որ ձեր երկիրը, օր. համար, արշաւանք մը կազմակերպէ Ճարոնի դէմ: Դուք քննադատեցիք Թօնքինի դէմ փոքր արշաւանքի մը կազմակերպումը: Կարծեմ մեք Թօնքինցիներէն աւելի կ'արժենք: Ֆրանսա կրնայ իր պատուոյն համար պատերազմ հռչակել Ճարոնի դէմ, բայց հաւատալու չի գար որ Ֆրանսա պատերազմ հռչակէ երբեք Ճարոնի դէմ: Ճարոն միշտ պիտի չարունակէ յառաջ երթալ արեւմտեան քաղաքակրթութեան ճամբուն մէջ: Պատճառ չեմ տեսներ որ Ճարոն համախորհուրդ չգործէ Գերմանիոյ և Ֆրանսայի հետ, եթէ այս տէրութիւնք անարդար ձեռնարկի մը չմղեն զինքը, զի այն ատեն անկարելի է որ Ճարոն հաւանի ձեռք ձեռքի տալ անոնց հետ:» Պարոն Սուէմաճու, ի վերջոյ յայտարարեց թէ Ճարոն բնաւ մտահոգ չէ որ Ֆրանսա կ'ամրապնդէ Հնդկաչինու ամրութիւնները, նոր ամրութիւն կ'հաստատէ, նոր մարտանաւեր կ'բերէ Հնդկաչինու ջուրերը, և կ'աւելցնէ Հնդկաչինու մէջ ունեցած զօրքերուն թիւը: Ճարոն մտահոգութիւն ընելիք ո՛ և է պատճառ չունի, երբ այս պատրաստութիւնք իրեն դէմ չեն ուղղուած: Ինք այնպէս կ'կարծէ թէ Ֆրանսայի՝ Հնդկաչինու մէջ ըրած ձեռնարկներուն կէտ նպատակն է արեւմտեան քաղաքակրթութիւնը տարածել ժողովուրդին մէջ: «Եթէ նոյն իսկ Ֆրանսա Հնդկաչինու մէջ իր ուժը կ'աւելցնէ, զայն օր մը Ճարոնի դէմ ճակատեցնելու նպատակաւ, քիչ մը սուղի չի՞ նստիր միթէ այս ձեռնարկը, աւելի լաւ է որ միանգամ ընդ միշտ հաշտութիւն մը գոյանայ Ֆրանսայի և Ճարոնի միջեւ, փոխանակ սպառազինութիւններն աւելցնելու համար իրարու դէմ մրցելու:»

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՇԱՔԱՐԻ ՏԱԳՆԱՊԸ.—Բրէնդան վաճառատանց բոլոր ընթացիկ հաշիւները դադրեցան Մ. Պուրժուայի կատարած քննութեան պատճառաւ: Կառավարութեան հրաւէրին վրայ Բարիզի ելմտական գլխաւոր հաստատութիւնք խորհրդակցութիւն կատարեցին Մ. Պուրժուայի հետ, Բրէնդան վաճառատան խնայողական սնտուկին օգնելու խնդրոյն վրայ: Մ. Պուրժուա երկօրեայ քննութենէ մը վերջ այս ժողովին ներկայացուց Բրէնդան վաճառատուններուն հաշուեկչիռը: Այս ժողովին մասնակցողներէն մէկն հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրաւ Թանի խմբագրին.— «Բրէնդան վաճառատուններու հաշուեկչիռին չատ պատրաստուիլը ցոյց կուտայ որ հաշիւները չատ կանոնաւորութեամբ կ'բռնուէին: Հաշուեկչիռը գոհացուցիչ գաղափար մը տուաւ մեզ: Միայն թէ հարկ տեսանք քանի մը կէտերու վրայ աւելի լուսաբանութիւն ստանալու. այս մասին նոր քննութիւն պիտի կատարէ Մ. Պուրժուա և երկուչաբթի օր (աւլի օր) նոր ժողով գումարելով ի նկատ պիտի առնենք իր տեղեկագիրը: Բրէնդան ընկերութեան հակաժողովին երեք անդամներն որ Բարիզէ մեկնած էին, պիտի վերադառնան, պիտի օգնեն Մ. Պուրժուայի քննութեան և ներկայ պիտի ըլլան մեր յառաջիկայ նստին: Կարելի պիտի ըլլա՞յ որ ելմտական հաստատութիւնք օգնեն Բրէնդանի: Ասիկա պիտի որոշուի մեր յառաջիկայ նստին մէջ, երբ մանրամասն քննութեանց արդիւնքն ունենանք մեր աչքին առջեւ: Միայն թէ մեր այս նստին մէջ սկզբամբ ընդունեցինք որ եթէ կարելի ըլլայ օգնութիւն մ'ընել, պիտի ընենք: Բրէնդան վաճառատուններուն կացութիւնը գէշ չէ: Այնպէս կ'կարծեմ որ խնայողական սնտուկը, որ վճարումները դադրեցուց կատարելի քննութեան պատճառաւ, պիտի կրնայ չարունակել իր վճարումները, բայց թէ ե՛րբ, ասիկա չեմ կրնար ըսել: Ամէն պարագայի մէջ պէտք է սպասել որ ելմտական հաստատութեանց ներկայացուցիչները տան իրենց որոշումները:» Բրէնդան վաճառատան խնայողական սնտուկը կ'ընդունէր մինչեւ մէկ փր. և առ առաւելն մինչեւ 1500 փր.: Տրուած տոկոսն էր, մէկ տարուան համար 2.75%, երկու տարուան համար՝ 3.25%, երեք տարուան համար 3.75%, և վեց տարուան համար՝ 4%: Հակառակ կիշէներու փակուած ըլլալուն, ամէն օր մարդիկ կ'երթան իրենց դրամը պահանջելու, բայց ձեռնունայն ետ կ'դառնան:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ.— Յուլիս 16ին պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ թէ Կարմիր Ծովի վրայ փարոս մը կանգնելու գործն յանձնուեցաւ ֆրանսական ընկերութեան մը:

*** Քիչ ատենէն Խարդումի մէջ ելեկտրական թրամուէյ և ելեկտրական լոյսի խողովակներ պիտի հաստատուին: Կառավարութիւնը կ'փափաքի առկախ թրամուէյի դրութիւնն ընդունիլ և կառքերու մէջ ելեկտրական չարժիչ ոյժի մթերքը զետեղել:

*** Տակաւին վերջնականապէս չորոշուեցաւ թէ ի՛նչ յատակաձեւով պէտք է կառուցանել Գահիրէի մէջ Նեղոսի վրայ կամուրջ մը, Պուլաքէն մինչեւ Կէզիրէ, բայց չինութեանց խնդիրը ձեռք առնուած է կառավարութեան կողմէ, և հանրային չինութեան պաշտօնատան կողմէ ճարտարապետներ քննութիւն կատարած և ուսումնասիրած են զանազան յատակագծեր: Ամրան արձակուրդներէն վերջ անշուշտ աւելի նորագոյն մանրամասնութիւններ պիտի իմանանք. կ'ըսուի թէ Նեղոսի մերձակաները գտնուող հողատէր դրամատէրներու խմբակ մը առաջարկած է չինութեանց համար դրամ յատկացնել, թէպէտ անհաւանական է որ կառավարութիւնն աճապարէ այս առաջարկին վրայ: Ուրիշ ստիպողական չինութիւն մը կայ ուշադրութեան արժանի.— Քասր էլ Նիլ կամուրջին ընդլայնումն է այդ, որովհետեւ ահագին քանակութեամբ գործ կ'ըլլայ այնտեղ, մանաւանդ ձմրան եղանակին, և Լօտանի մեծ կամուրջը, որ այս պահուս կ'չինուի, չէ կարող Քասր էլ Նիլի տարածման պէտք չթողուլ: Հետեւաբար քիչ ատենէն կամրջային չինութիւնք կարեւորութիւն պիտի ստանան Գահիրէի ճարտարական ձեռնարկներուն մէջ:

*** Մենզալէ Ջրանցքին աշխատութիւնք փութով յառաջ կ'տարուին, եւ անցեալ տարի հաստատուած չոգենաւային ընկերութիւնը կ'յուսայ Հոկտեմբերի սկիզբը բանալ Բոռ Սայիտ—Մադարիէ գիծը, անմիջապէս վերջն ալ Մադարիէ—Ծամբէդղա գիծը պիտի չինուի. Եգիպտոսի կառավարական երկաթուղեաց և Ստորին Եգիպտոսի երկաթուղեաց շնորհիւ, Գահիրէ, Բոռ Սայիտ և Դամիեդդա հաղորդակցութեան քիչ ատենէն արագընթաց յարաբերութիւն պիտի կարենան ունենալ իրարու հետ, ինչպէս նաև Տէլդայի մնացեալ մասերուն հետ: Երբ Մենզալէ Ջրանցքն աւարտի, Բոռ Սայիտ մեծ փոփոխութիւններ կրելով չատ պիտի բարգաւաճի, նաւահանգիստը պիտի լայնցուի և շտեմարաններ պիտի չինուին: (The Times.)

ԱԼՔՈՒԼԸ Կ'ՄԵՌՆԻ.—Անգլիոյ ելմտական նախարարի անցեալները ծանոյց թէ շնորհիւ բժշկական կաճառի ակնառու անդամոց, այլ մանաւանդ շնորհիւ դաստիարակութեան և ընկերական կեանքի ազդեցութեան, վերջին հինգ տարիներու ընթացքին ժուժկալութեան ընդհանուր հոսանք մը սկսած է: Մր. Տօւըն Պըրնս պաշտօնական վիճակագրութեանց վրայ հիմնուելով հետեւեալ հաշիւը ցոյց կուտայ, ալքոլի գործածութեան ստուգահանական նուազումն ապացուցանող: 1900ին 1,046,031 ոսկեքլին ալքոլի նուազում կար Անգլիոյ մէջ. 1901ին՝ 3,142,953 ոսկեքլինի 1902ին՝ 2,238,426 ոսկեքլինի. 1903ին՝ 5,054,546 ոսկեքլին, 1904ին՝ 5,458,106 ոսկեքլինի. հետեւաբար, հինգ տարուան մէջ 16,940,062 ոսկեքլինի ալքոլ խնայուած է:

ՍՊԱՆԻԱՑԻ ԻՇԽԱՆԻ ՄԸ ՄԱՀԸ.— Ռէ-ֆէէր թղթակիցը Մատրիտէն ծանոյց մահը՝ Սպանիոյ Ինֆանդէ Ֆէրնանտօ իշխանին: Հանգուցեալ եռամեայ իշխանն երկրորդ որդին էր Աստուրեայց իշխանուհիին, որ քոյրն է Ալֆօնսօ ԺԳ. թագաւորին:

ԲԱՂՆԻՔԻ ՀԱՆԴԵՐՁԱՆՔՆԵՐԸ.— Տէյլի Թելէկրաֆի Նիւ Եորքի թղթակիցը կը գրէ.—Ատլանդեանի եզերաց ջրաւէտ վայրերէն մէկ քանիին մէջ այս պահուս տեսակ մը խայտակրութիւն ծայր տուած է. փողոցներու կամ հանրային պարտէզի վայրերուն մէջ պէտք չէ բաղնիքի հանդերձանքով շրջիլ, կ'ըսեն այս խայտակրութեան առաջնորդները: Ամէն տարի այս բողոքը կ'բարձրանայ, բայց կրկին ամերիկեան չատ մը քաղաքներու մէջ կ'չարունակեն բաղնիքի լաթերով շրջիլ. այս մասին Անգլիոյ ոստիկանութեան օրէնքը չատ աւելի խիստ է: Գանգատողները կ'ըսեն թէ Ատլանդեանի ափանց վրայ

բաղնիք գացողները փոխանակ պէտք եղածները ծրարելով հետ տանելու, տունէն կ'հագնին զանոնք, որով գրեթէ մերկ վիճակի մէջ, թէ՛ այրերը և թէ՛ կիները, փողոցներէն կ'անցնին ի'դանան։ Կան ամերիկեան քաղաքներ, ուր այս մասին օրէնքն աւելի խիստ է, զոր օրինակ բաղնիք գացողները բաղնիքի զգեստով չեն կրնար փողոցը շրջագայիլ, նոյն իսկ հագուելիք զգեստին ձեւն ալ սահմանուած է։ Անցեալ տարի Լօնկ Այլընտ նահանգին հանրածանօթ մէկ քաղաքին մէջ արգիլուեցաւ «ճերմակ, բարակ, բոնժէ մէտաքսէ» բաղնիքի լաթ հագնիլ. այրերուն լողալու տարազն ալ բարեփոխուեցաւ։ Պէտք է խոստովանիլ սակայն թէ ամերիկեան ծովեզերեայ քաղաքներուն մէջ կանանց և տղոց բաղնիքի տարազներն այնքան գեղարուեստական և մեծածախս են որ, տէրերը կ'փորձուին զանոնք չթրջած անգամ մը ցուցադրել հասարակութեան։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՏԵՍՕՐԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Սանիէի ատեան տրուեցաւ Կալաթա Սէրայի Կայ. Լիսէին ուսուցիչ Ֆիքրէթ պէյի և Տրապիզոնի առեւտր. ատեանի նախագահ վաճառական Հաճի Համի էֆ.ի։

—Բ. Մէճլիսի պաշտօնեան տրուեցաւ օգնէլ ըմպելեաց և արմատոց մաքսատան տեսուչ Հիւսէյին Հիլմի պէյի։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Աւստրիոյ կառավարութիւնը Ա. կարգի Երկաթեայ Թագ պատուանշանը տուած է ՎՍՀ. ԿԱՅՍԵՐ Ա. քարտուղար Բարձր Թահսին փաշայի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց անոր գործածութիւնը։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Իգտամ-ի մէջ կ'կարդանք.—«Պուլկար լրագիրները կարգ մը յօդուածներ հրատարակած էին, երբ թէ Ռումէլիի մէջ հանգիստ բնակող պուլկարները բռնութեանց կ'ենթարկուին. կուսակալական կեդրոններու մէջ հրատարակուող լրագիրներն անկողմնակալ յօդուածներ հրատարակած ըլլալով այս խնդրոյն վրայ, օտար տէրութեանց հիւպատոսները կարդացեր են զանոնք, և հերքելով պուլկար լրագիրներու քննախնդրական հրատարակութիւնները, հաստատեր են կայս. կուսակալութեանց լրագիրներուն հրատարակութիւնները։ Այսպէս տեղեկագրուած է առ որ անկ է։»

ԱՌԵՒՏՐ. ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ.—Թուրքիոյ և Սերպիոյ միջեւ Նորոց կնքուելիք առեւտրական պայմանագիրին քննիչ յանձնաժողովը երէկ եւս գումարուեցաւ մաքսային վերատեսչութեան Հասան Ֆէհմի փաշայի նախագահութեան ներքեւ, և խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ քաղաքային բժշկական վարժարանին բժշկական և դեղագործական ճիւղերուն նոր աշակերտաց ընդունելութիւնը պիտի կատարուի Օգոստ. 1էն սկսեալ։ Զինուորական վարժարաններու վերատեսչութեան կողմէ կազմուեցաւ քննիչ յանձնաժողովը, մոյց քննութիւնները կատարելու համար. յանձնաժողովին պիտի անդամակցի նաև կրթական պաշտօնատունէն քննիչ մը։

ՏՆՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Հեյլեն դեսպանը տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ—Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի հետ։—Ռուսէն գործակատարը տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ—Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց խորհրդական Նաում փաշայի հետ։

ՏՈՒՐՔԵՐԸ.—Ինչպէս յայտնի է, տէրութեան գլխաւոր հասոյթներէն մէկն են հողերէ և կալուածներէ, անոնց արժէքին համեմատ գանձուած տուրքերը։ Կալուածի մը արժէքը կ'գնահատուի գտնուած տեղւոյն արժէքին, յարգին, բերած վարձքին և փորձագէտներու գնահատման վրայ։ Հողերուն արժէքը կ'գնահատուի իրենց գտնուած տեղւոյն, եթէ ծառ կայ, ծառերու թիւին, և տարածութեան համեմատ։ Երբ այս կէտերը լաւ մը որոշուի, այն ատեն կ'կարուի անոնցմէ առնուելիք տուրքը։ Կառավարութեան համար հասոյթի աղբիւր մ'է տուրքը, որ պէտք է կանոնաւորութեամբ գանձուի։ Տուրքերու խնդրին մէջ երկու կարեւոր կէտ կայ. առաջին՝ քննութիւն և երկրորդ՝ գանձում։ Քննութիւն կ'կոչուի այն գործողութիւնը, որով տուրքին չափը կ'որոշուի, և ամէն մէկ անհատի վճարելիք տուրքին չափն առանձինն առանձինն կ'արձանագրուի։ Ըստ կանոնի, մերթ ընդ մերթ կարելի է բարեփոխել տուրքերը։ Ինչպէս ըսուեցաւ քիչ մը վերը, տուրքի չափը կախում ունի կալուածին կամ հողին համեմատական արժէքէն։ Արդ, կալուածներու և հողերու արժէքն յարատեւ կերպով կ'փոխուի։ Օրինակի համար. ասկէ երկու երեք տարի առաջ այս ինչ հողին կանգունը կ'ծախուէր երկու երեք ղրուշի, մինչ այսօր նոյն հողին կանգունը կ'ծախուի կէս և մինչեւ մէկ ոսկի։ Ասոր հակառակ, կան գիւղեր ալ, որոց հողերը թէեւ ասկէ առաջ մեծ յարգ ունէին, բայց հիմա կորսնցուցած են իրենց նախկին արժէքը։ Կառավարութիւնն այս կէտն ալ ի նկատ կ'առնէ, և օրէնքն իրաւունք կուտայ ամէն հողատէրի և կալուածատէրի որ երթայ իմաց տայ կառավարութեան, երբ իր հողը կամ կալուածը կորսնցուցած է իր նախկին արժէքը, և տուրքին բարեփոխումը խնդրէ։ Այս դիմումին վրայ քննութիւն կ'կատարուի, և եթէ իրօք տեսնուի որ պահանջումն իրաւացի է, յարգէ ինկած հողէն կամ կալուածէն նախապէս առնուած տուրքը կ'զեղչուի։ Դարձեալ, կառավարական պաշտօնէից անկ է քննութիւն կատարել այն հողերուն և կալուածներուն վրայ, որոց արժէքը բարձրացած է, և առ այս յատուկ պաշտօնեաներ կարգուած են որ չորրորդական քննութիւն կատարեն և տեսնեն թէ այս ինչ կամ այն ինչ կալուածին կամ հողին արժէքը բարձրացա՞ծ է թէ ոչ։ Հարկահաւաքութիւնը կ'կատարուի ըստ յատուկ օրէնքին արտմադրութեանց, և առ այս հարկատուներու թիւին, գիւղերու մօտաւորութեան կամ հեռաւորութեան, և տուներու թիւին համեմատ հարկահաւաքութեան շրջանակներ կազմուած են, և ամէն շրջանակի համար առանձին հարկահաւաք պաշտօնեայ կարգուած է։ Յատուկ օրէնք կայ նաև հարկահաւաքութեան գործին կանոնաւորապէս կատարման համար։ Ժամանակին նայուելու է հարկահաւաքութեան հաշիւը, որպէս զի յետաձգուի տուրք չմնայ։ Գրուեցաւ լրագիրներուն մէջ թէ առ այս պաշտօնէներ տրուեցան բոլոր գաւառները։ Գալով իրենց արժէքէն աւելցած կալուածներու և հողերու վրայ կատարուելիք քննութեան գործին, որպէս զի յաւելեալ արժէքին համեմատութեամբ գանձուելիք տուրքին չափն ալ աւելնայ, և այս մասին յատուկ պաշտօնեաներու կատարելիք աշխատութեան, Ելմտական Գանձու Վարչութիւնը նկատելով որ կուսակալութեանց ելմտական պաշտօնեաներն արդէն բեռնաւորեալ են ուրիշ աշխատութիւններով, առանձինն քննիչներ կ'ղրկէ այն տեղերը, որոց արժէքը մեծապէս բարձրացած կամ իջած է, և այս քննիչներ կ'նշէին կուսակալութեան մը գաւառակներուն կարեւորութեան համեմատ, կ'երթան գիւղէ գիւղ, կ'որոշեն հողերու տարածութիւնն ու արժէքը, և անոր համեմատ կ'բարեփոխեն տուրքերը։

Կուսակալութիւններէ ոմանց խնդրանքին վրայ, սկսած են այսպէս որոց բարեփոխել յանձնախմբեր կազմուիլ և ղրկուիլ հարկ եղած տեղերը։ Օսմ. երկիրներու մէջ օր ըստ օրէ եղած յառաջդիմութիւնք և բարգաւաճումն մեծապէս աւելցուցած են հողերու և կալուածներու արժէքը. մանաւանդ երկաթուղիի գիծերուն մօտակայ և վաճառաշահ վայրերու մէջ գտնուած հողերու և կալուածներու գինները բարձրացած են. այսպիսի վայրերու մէջ պիտի կատարուի հարկ եղած քննութիւնը, որուն հետեւանօք թէ՛ Տէրութեան հասոյթները պիտի աւելնան, և թէ տուրքերու աւելի արդարացի բաշխում մը պիտի կատարուի, զի անշուշտ օրինաւոր չէ որ երկու հոգի նոյն տուրքը վճարեն իրենց ստացուածքներուն համար, երբ իրենցմէ մէկն եռապատիկ աւելի վարձք կ'առնէ իր կալուածներէն կամ հողերէն, ո՛ և է պատճառաւ անոնց արժէքին բարձրացման հետեւանօք։ Տարակոյս չկայ որ լաւ արդիւնք ձեռք պիտի բերուի որոց վրայ կատարուած քննութիւններէն և բարենորոգումներէն, եւ պաշտօնեայք լա՛ւ պիտի կատարեն իրենց յանձնուած գործը։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՐԿԱԾ. — Առջի օր յոյն կառապան մը Գուրպալը Տէրէի մօտ կ'անցնէր երկաթուղիի գիծին վրայէն, երբ յանկարծ կառքին բախեցաւ Հայտար Փաշայի թիւ 4 կառախումբը։ Կառքը կտոր կտոր եղաւ, և կառապանը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

ԱՏԱՆԱՅԷ կ'գրեն մեզ.— Տեղւոյս բերքերուն գիններն են. ցորեն՝ 35—38 փր. օխան. գարի՝ 26—27 փր., բամպակ՝ չորս օխան՝ 28—29 ղրշ.։ Շուշմայի նոր բերքին դեռ ամիս մը կայ, բայց այժմէն կ'ծախուի օխան 84—85 փարայի։

ԱՌՈՂՋ. ԼՈՒՐԵՐ.— Յուլիս 31—օգոս. 6 Պոլսոյ և արուարձաններուն մէջ մեռան 229 հոգի, որոցմէ մէկը կարմրախտէ՝ Խասգիւղ. 3ը կեղծմաղէ՝ Ֆէնէր, Խասգիւղ, Բերա. 3ը ծաղիկէ՝ Արնաւուտգիւղ (2), Ղալաթիա, 8ը ժանտատենդէ՝ Թաթավլա, Արնավուտգիւղ, Մահմուտ փաշա, Ղալաթիա, Պէշիկթաշ, Գասըմփաշա, Հասէքիի հիւանդանոց, Տրապիզոն։ 9 հոգի մեռան ընչատական խաղալիկներու հիւանդութիւններէ։

ՑՈՐԵՆ.—Այսօր հասաւ 3 վակոն։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԻԵ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ 1905—1906

Վարժարանիս ԻԵ. տարեշրջանը կ'սկսի յառաջիկայ Սեպտեմբեր 1ին։ Նորեկ աշակերտներու մուտքի քննութիւնները տեղի կ'ունենան Օգոստոս 30ին և 31ին, իսկ դասերը կանոնաւորապէս կ'սկսին Սեպտեմբեր 1ին։

Վարժարանս, թոշակաւոր գիշերօթիկ աշակերտներու ընդունելութեան համար, ունի երկու տեսակ պայման։ — Պէտք է վճարել

Միանուագ մուտք	3	Ամբողջ ծախքը վարժարանիս վրայ։
Ա. Տարեթոշակ	20	
Արձակուրդի տուրք	1	

Առանց մուտքի 12 օսմ. լիրա տարեթոշակ և 1 լիրա արձակուրդի տուրք, պայմանաւ սակայն որ աշակերտներու ծնողք հոգան իրենց և կամ Բ. զաւակաց զգեստի, կօշիկի, կարկտանքի, դասագիրքերու և դըպրոցական այլ պիտոյից, մաքրակալի և անկողնոյ, ինչպէս նաև դեղօրէից ծախքը, իսկ վարժարանս տայ սնունդ և ուսում, եւ հոգայ լուացքի, բժիշկի և բաղնիքի ծախքերը։

Ցերեկեայ թոշակաւորները պարտին վճարել 6ական Օսմ. Լիրա։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար, ծնողք կամ պաշտպանք կրնան դիմել ի Կ. Պոլիս, Ազգ. Պատրիարքարան կամ ի Կարին՝ Վարժարանիս Տեսչութեան։

10—1 ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ
ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Կարին, 2 Յուլիս 1905

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ

Հայ վաճառական դասուն ազնիւ պաշտօնէից և մեծայարգ դասատուաց համար բացառութիւն մ'ըլլալով, Հաճի Շահին յանձնարարուած հանդերձեղինաց վաճառատունն չէ+ և [illegible] հագուստ կ'ընէ [illegible]։ 30% կանխիկ և մնացորդն 3 ամիսէն և կամ շաբաթական 20 ղրշ. վճարմամբ՝ [illegible]։ Հաճի Շահին վաճառատան բուն տէրը, Արտակ Մօսիկեան, իր վաճառատունն փոխադրած է Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշայի փուռին դէմ, Մեծ Եալըզզ խան, վարի յարկը թիւ 16։ Ընտիր կերպասներ և առաջնակարգ գործաւորութիւն։ 20—8

ՔՐՈՆԻԿ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ

Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքն հեռագիր մ'ուղղելով Ս. Պատրիարք Հօր, կը յայտնէ թէ Ժառանգաւորաց Վարժարանի Տնօրէն Տ. Եղիշէ Ծ. Վրդ. Չիլինկիրեանը ընտրուած է Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդութեան պաշտօնին և թէ Տ. Եղիշէ Ծ. Վրդ. մօտ օրէն ճամբայ պիտի ելնէ։

—Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ առաւօտ նախագահեց Սկիւտար, Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ պատարագի արարողութեանց. պատարագիչն էր եկեղեցւոյն քարոզիչ Տ. Ներսէս Վրդ. Դանիէլեան։ Ներկայ էին Տ. Ղեւոնդ Դուրեան և Գարեգին Վրդ.ները։ Ն. Սրբազնութիւնը կանանց յատուկ քարոզեց, բացատրելով կնոջ դերն ընտանիքին մէջ, և առ այդ պատշաճ յատկութիւնները։ Ն. Սրբազնութիւնն յաւարտ արարողութեանց զբօսական պըտոյտ մը կատարեց Քիւչիւք Չամլըճա։

— Բաբերդի առաջն. տեղապահ Տ. Գէորգ Վրդ. Իբրահիմեան Պատրիարքարանէն Ս. Միւռոն խնդրած է՝ Վիճակին հոգեւոր պիտոյից համար։

—Պիլէճիկէն յառաջիկայ չարթու Պօլիս կուգայ Տ. Մովսէս եպիսկ. Կէօմիւրճեան։

—Արմաշի Դպրեվանքի Խնամակալութիւնը՝ որ անցեալ շաբաթ օր գումարուեցաւ Ս. Պատրիարքին նախագահութեան տակ, խորհրդակցութիւն մը կատարեց վանքին վերաբերեալ գործոց մասին։ Անդամներէն Վսեմ. Սարեկ էֆ. Ոսկեան անձնական գործերուն պատճառաւ չէր կրցած ներկայ գտնուիլ։

—Նիկոմիդիոյ Ս. Առաջնորդը անցեալ կիրակի այցելեր է Կէյվէ Միջագիւղի Ցունաց եկեղեցին և յետոյ ուղեւորեր է դէպի Հուտի (Սարաճըլ). այս գիւղին բընակչութիւնը 400 տունւոր է և Հայ—Հոռոմ են։ Ն. Սրբազնութիւնը նախ եկեղեցի գացեր է ուր պահ մը աղօթելէ վերջ, այցելեր է մանկերու վարժարանը։ Ժողովուրդը լսելով Ս. Առաջնորդին գալուստը վարժարան դիմեր է։ Տ Ստեփանոս Արք. կէս ժամու չափ խօսեր է ուսման և դաստիարակութեան բարիքներուն վրայ. գովեր է տեղացւոց կրթասիրութիւնն և քաջալերական խօսքեր ուղղեր է ուսուցիչներուն։ Տղաք յուռնարէն երգեր երգեր են։ Ն. Սրբազնութիւնն հիւրասիրուեր է Հանր. Պարտուց Վարչութեան գրագրին և տեղւոյն քահանաներէն պապա Տիմոթէոսի բնակարաններ։ Ժամը 11ին դարձեալ եկեղեցի իջնելով աղօթեր է և ապա մեկներ է Կէյվէ. Գայմագամ պէյին հրաւիրելով այցելութիւն տալէ վերջ Ադապազար պիտի երթայ։

—Նիկոմիդիոյ Ասքանազեան վարժարանի հանդէսը տեղի ունեցեր է կիրակի օր տեղւոյն Ազգ. ընդարձակ պարտէզին մէջ, ի ներկայութեան երկսեռ հոծ բազմութեան, որուն մէջ կ'նշմարուէին քաղաքին Թղթակցութեան դիւանի և Կրթական գործոց, Հանր. Պարտուց Վարչութեան, Հոգաբարձու Տնօրէնները, քաղաքապետը, ևն., Կայսերական զօրքերգէն վերջ, որ յանկարծ ունկնդրուեցաւ ոտնկայս, ուեր է, Խնամակալութեան ատենադպիրն ուղերձ մը կարդացեր է, ջերմ բարեմաղթութիւններ ընելով ՎՍՀ. ԿԱՅՍԵՐ արեւշատութեան համար։ Տրամախօսութիւններէ, արտասանութիւններէ վերջ վկայականաց բաշխումը կատարուեր է, ուրկէ վերջ Կրթական գործոց Տնօրէնը բեմ ելնելով ուսման և դաստիարակութեան օգուտները բացատրեր է. Մանկական խաղէ մը վերջ, տեղւոյն Առաջն. Փոխանորդ Տ. Վահան քհնյ. ուղերձ մը կարդալով շնորհակալութիւնն յայտներ է ներկաներուն։ Ներկաները պատուասիրուեր են Խնամակալութեան կողմէ։

—Սկիւտարի Ս. Խաչ վարժարանի լրացուցիչ դասընթացքի օրիորդներն յաջող քննութիւն մը եւս անցուցին երէկ հայերէն գրաբարի՝ որուն ուսուցիչն է Սիմոն էֆ. Գաբամաճեան. նոյնպէս քըննուեցան քաղաքակրթութեան պատմութեան և ֆրանսերէնի մէջ, որոց ուսուցիչն է Տիրան էֆ. Զրաքեան։ Ներկաներն էին Յարութիւն էֆ. Մրմրեան, Պետրոս էֆ. Կարապետեան, Լեւոն էֆ. Թաշճեան, Պօղոս էֆ. Պէշզաղեան, ուսուցիչներ և ուսուցչուհիներ։ Ներկաներն իրենց շնորհաւորութիւններն յայտնեցին շրջանաւարտ օրիորդներուն յաջողութեանց համար։ Ս. Պատրիարք Հայրն եւս վկայեց անոնց ուսումնական յաջողութիւնները ճեմարանի հանդէսին մէջ հրապարակաւ յայտնելով իր գոհունակութիւնը թէ «Գացի Ս. Խաչ վարժարան, քննեցի օրիորդներն ուսմանց մէկն մի ճիւղի մէջ և գոհ մնացի անոնց տուած պատասխաններէն։ Իմ այս ուրախութիւնս կ'յայտնեմ հոս բոլոր Սկիւտարցիներուդ, որովհետեւ գեղեց թաղերուդ բաժնուած չեմ համարիր, այլ մէկնքնիդ ալ տղէն իսկ միացած կ'նկատեմ։»

—Ռոտոսթոյի Ս. Յովհաննեան վարժարանի ամավերջի հանդէսը տեղի ունեցաւ կիրակի օր, վարժարանին սրահին մէջ որ զարդարուած էր վայելչապէս։ Ներկայ էր Վսեմ. կառավարիչն իր հետեւորդներով. Տ. Վահրիճ Ծ. Վրդ. կ'նախագահէր հանդէսին։ Ուսուցիչ մը և աշակերտ մը մին բանախօսութեամբ և միւսը ուղերձով բարեմաղթութիւններ կատարեցին վասն արեւշատութեան ՎՍՀ. ԿԱՅՍԵՐ։ Արտասանութիւններէ և տրամախօսութիւններէ վերջ վարժարանին Տնօրէն Վահրամ էֆ. Արծրունի տեղեկութիւններ հաղորդեց վարժարանին ուսումնական վիճակին և շրջանաւարտներու վրայ։ Շրջանաւարտներէն մին հրաժեշտի յուզիչ ուղերձ մը կարդաց, ուրկէ վերջ Տնօրէնը բանախօսութեամբ մը ցոյց տուաւ շրջանաւարտներուն իրենց պարտականութիւններն հանդէպ Եկեղեցիին ու Երկրին։ Տ. Վահրիճ Վրդ. բանախօսութեամբ մը յորդորեց ծնողքներն որ նիւթական օգնութիւն չզլանան վարժարանին համար. և բարեմաղթութեամբ վասն արեւշատութեան ՎՍՀ. ԿԱՅՍԵՐ, վերջացուց խօսքերը։ Կառավարիչ պէյն ոտք ելնելով իր գոհունակութիւնն յայտնեց վարժարանին յառաջդիմութեան և հանդէսին կանոնաւորութեան համար, ըսաւ թէ ինք վստահ է Հայոց հպատակասէր զգացումներուն վրայ, և կանանց ուղղելով խօսքը խրախուսեց զիրենք ուսումնասէր ըլլալ և ուսումնական մարմինն իր մօտ կոչելով գնահատեց իրենց ջանքերն և կարողութիւն մաղթեց. Ն. Վսեմութիւնն դիտելով ուսանողներուն սիրուն շարժձեւերն ու վարժ առոգանութիւնը, հեռանալու բառերն ուղղեց անոնց. «Զաւակներս, աչքերնէդ կ'համբուրեմ. շնորհակալ եմ.» Ժողովուրդն եռանդագին կերպով ծափահարեց։ Գեղակերտ բարձ մը հանդէսէն վերջ Թագրիրով մը Ն. Վսեմութեան մատուցուեցաւ։

—Գալֆաեան Որբանոցին Խնամակալութիւնն եւ Մայրն հետեւեալ նուէրները շնորհակալութեամբ կ'ծանուցանեն. —Գրիգոր էֆ. Զօհրապ 221 ղշ.. Յովհ. էֆ. Ալաըմճեան Զգօ'ն էֆ. Խորասանճեանի ընդ. Օր. Հայկուհի Շամամճեանի ամուսնութեան առթիւ 1 օսմ. ոսկի. Համբարձում էֆ. Քէրէստէճեան դեռափթիթ Օր. Աստղինէ Յովհաննէսեանի մահուան առթիւ 60 ղշ.. այրի Տիկին Վասիլուհի Զօպուռեան 1 բրդէ շրջազգեստ, 1 փետուրէ դօշ, 1 փոքլաթ եւ 1 հովանոց։

—Պոլսահական ծանուցման Փոխանորդարանի Ազգ. Պատրիարքարանի.—Մշոյ Բրոտ Թաղէն Սարգիս՝ Աբրահամ—Ալէմշահեան անուն 45—50 տարեկան, դէմքին վրայ ծաղկի սպի ունեցող, թեխաշուրի, թխադոյն, միջահասակ, ամուսնացեալ և տանտէրեք տարիէ հետէ կինն անխնամ և անմխիթար թողլով յօտարութեան դեգերող ազգայնոյն ո՛ւր, ողջ կամ մեռած ըլլալն անծանօթ է։ Կ'ծանուցուի արգոյ ազգայնոց, որ եթէ երբեք յիշեալ Սարգսի ո՛ւր, ողջ կամ մեռած ըլլալու մասին ո՛ և է տեղեկութիւն ունին, հաճին Պատրիարքարանիս ծանուցանել։ (Կնք.)

—Երէկ, Կէտիք—Փաշայի Ս. Յովհաննէս եկեղեցւոյն մէջ վայելուչ շքով կատարուեցաւ յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը վաճառական Սիմոն Աղայի, որ ի խոր ծերութեան կնքեց իր կեանքը, թողլով Հայ առեւտրական դասուն պատուաբեր անուն մը, ինչպէս նաև երեք զաւակներ, որոցմէ մին Գարեգին էֆ. Սիմոնեան Մանչեստըրի և մին ալ Յարութիւն էֆ. Սիմոնեան՝ մայրաքաղաքիս առեւտրական—ելեմտաւորական շրջանակներու մէջ համակրանք կ'վայելեն։ Սոյն տխուր արարողութեան հանդիսադիր էին Տ. Գէորգ Երէցեան և Տ. Յովհաննէս Արչարունի Սրբազանները, իրենց շուրջն ունենալով Եզրաս, Տաճատ, Տիրայր, Վրթանէս, Ղեւոնդ և Գարեգին վարդապետներն և բազմաթիւ քահանաներ։ Տ. Արչարունի Սրբազան խօսեցաւ իմաստալից դամբանական մը, կեանքի ու մահուան վրայ տեսութիւն մ'ընելու և հանգուցեալին բարեմասնութիւններն յիշեց. շեշտեց իր զաւակաց տուած խնամեալ դաստիարակութիւնը, որոյ շնորհիւ իրենց հօր արժանաւոր յաջորդներն ըլլալ կոչուած են։ Հանգուցեալը մին եղած է այն վաղեմի Հայ վաճառականներէն, որ վաթսուն տարիներ առաջ առաջին անգամ ըլլալով Եւրոպական Տուներու հետ անձամբ յարաբերութեան մտած ու մեծ վարկով գործած է և առեւտրական ասպարէզին մէջ իր ցոյց տուած խղճամիտ ու պատուաւոր գործունէութեան շնորհիւ իրաւամբ արժանացած է ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ տիտղոսին։ Հայ և օտարազգի ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին Պէհճէթ Արսլան պէյ, Տեարք՝ Կարապետ Թահթաբրուն, Տօքթ. Տիգրան Ալլահվէրտի, Յակոբ Ս. Պօղոսեան, Կարապետ Պասմաճեան, Նասիպ Գարագաշ, Գառնիկ Ճիւմպիւշ, Ի. Իբրահիմեան, Միհրան Յովհաննէսեան, Ստեփան Կիւլէսէրեան, Լեւոն Բոնիկեան, Հեթում Սեմեան, Լեւոն Եսայեան, Մ. Թիւլպէնտճեան, (Կրոնիկ) Կարապետ Փափազեան, Արմենակ Փափազեան, Ներսէս Օհանեան, Լէոնիտաս Սթելիանիտիս, Ս. և Ա. Ֆոթիադի, Թելէմաք Սամոթրաքի, Մօրիզ Անժէլ, Սիմոնթոֆ Արիէլ, Պոլոտսքի Բոյաջօղլու, Նաքուս Եղբ.ք, Ավրամ Բաքաասուալօ, Ժիւլ Լէհման, Բ. Կավրիէլլիդի, Մկրտիչ Մեզպուրեան, Մկրտիչ Մելիքեան, Մկրտիչ Պէշզաղեան, Միհրան Պէշզաղեան, Տիգրան Եկէճեան, Բերրեան Կիւմիւշճեան, Տօք. Պենոն Պէշզաղեան, Մաքսուտ Նարլեան, Օ. և Յ. Մինասեան եղբարք, և բազմաթիւ ծանօթ անձնաւորութիւններ։ Ներկայք եկեղեցւոյ բակին մէջ իրենց խորին ցաւակցութիւններն յայտնեցին հանգուցեալին Պոլիս գտնուող որդւոյն Յարութիւն էֆ. Սիմոնեանի եւ գործակից մտերմին՝ Բերրեան էֆ. Կիւմիւշճեանի։

Սիմոնեան ընտանիքը խորին շնորհակալութիւն կ'յայտնէ այն ամէն բարեկամաց և համակիրներու որք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ՍԻՄՈՆ ԱՂԱՅԻ յուղարկաւորութեան հանդէսին և այս տխուր առթիւ իրենց ցաւակցութիւնն յայտնեցին։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐԵՐ

ՆԱՍԻՕՆԱԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 8.—Էվընինկ Թէլէկրաֆի Թղթակիցը կ'հեռագրէ Նիւ Եօրքէ.—«Լաւատեղեակ աղբիւրէ լուր կ'առնուի թէ ճաբոնցի պատուիրակներն հաշտութեան երկու տեսակ պայման պիտի ներկայացնեն ռուս պատուիրակներուն։ Առաջինը պիտի կրնայ չափաւորուիլ, որպէս զի Ռուսաք անմիջապէս կարենան ընդունիլ։ Ընդհակառակն, միւս պայմանագիրը ծանր պայմաններ պիտի պարունակէ, և պատրաստուած է ի նախատեսութիւն այն պարագային որ Ռուսիա չուզէ հաշտութիւն կնքել և պատերազմը շարունակէ։ Այն ատեն, Ճաբոն այլ եւս չպիտի հաւանի որ հաշտութեան նոր ժողով գումարուի, եւ պարզապէս պիտի պահանջէ որ Ռուսիա ընդունի երկրորդ պայմանագրին մէջ յիշուած պայմանները, որք այժմէն պիտի ներկայացուին։»

Հօվըս հետեւեալ հեռագիրն ստացած է Նիւ Եօրքէ.—«Ռուս և Ճաբոնցի պատուիրակներն այսօր Բորդմութ հասան, և միայն զբաղեցան ընդունելութեանց եւ իրենց հաշտութեան պատուիրակի վկայագիրներուն քննութեամբ. բուն բանակցութիւնք վաղը (այսօր) պիտի սկսին։»

ԲԱՐԻԶ, 8.—Հօվըս կ'իմանայ թէ ճաբոնցի պատուիրակներուն ներկայացնելիք առաջին պայմանագիրը կ'պահանջէ որ Ռուսիա քանդէ Վլատիվոստոքի ամրութիւնները, չափաւոր պատերազմական տուգանք վճարէ, Սախալինի կէսը թողու Ճաբոնի։ Իսկ երկրորդ պայմանագրով, Ճաբոն կ'պահանջէ որ Ռուսիա Ճաբոնի թողու ամբողջ Սախալինն և Վլատիվոստոքը, վճարէ ներկայ պատերազմին մէջ Ճաբոնի բոլոր ծախքերն և կրած վնասներուն փոխարժէքը։

ԼՈՆՏՈՆ, 7.—Սէնտրըլ Նիւզի մանչուրեան թղթակիցը կ'հեռագրէ թէ ռուս բանակին ճակատին վրայ գտնուող ճապոնական բանակը կ'բաղկանայ 430,000 հետեւակազօրքէ, 1600 թնդանօթով։ Բաց աստի, կայ Զօր. Հազեկավայի բանակը, եւ երկու չորրորդ զօրաբաժին։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ԼՈՆՏՈՆ. 8.—Էտուարտ Թագաւոր, հանդիսական հացկերոյթի միջոցին Նախագահ Մ. Լուպէի կենաց առաջարկած բաժակին առթիւ խօսած ճառով ըսաւ թէ «Այժմ Ֆրանսայի և Անգլիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող բարւոք յարաբերութիւններն ա՛լ աւելի պիտի ամրապնդուին։» Հանդէսներն այսօր եւս շարունակուեցան նոյն խանդավառութեամբ։ Նաւարչաւ տեղի ունեցաւ։ Իրիկուընն հանդիսական հացկերոյթներ տրուեցան անգլիական մարտանաւերուն մէջ, ի պատիւ Ֆրանսացի ծովակալներուն և սպաներուն։ Հացկերոյթէն վերջ շքեղ ընդունելութիւն մը կատարուեցաւ Ծով. Բաշյաւի մարտանաւուն Մաժէնթա զրահաւորին մէջ, և վերջացաւ ժամ $11^{1}/_{2}$ին։ Բորդմութի մէջ գտնուող բոլոր մարտանաւերն և նաւերը շքեղ լուսավառութիւններ կատարեցին գիշերը։ Էտուարտ Թագաւոր պատուանշան տուաւ ֆրանսացի բազմաթիւ սպաներու։

"Կ. ՊՈԼՍՈՅ,, ԵՒ "ՖՈՒՆՆԷԻ,,

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, Օգոս. 8.— Վլատիվոստոքի ընդհ. հրամանատար Զօր. Քազպէք կ'տեղեկագրէ թէ ճապոնական ջոկատ մը ցամաք ելաւ ի Քաստրիպէյ, և յառաջ կ'խաղայ դէպի Ամուրի գետաբերանը։ Այս ջոկատին յառաջապահներն հասան արդէն Սթարօսէլցօ, գետաբերնէն 35 քիլօմեթր հեռու։ Ճաբոնցիք երկու թեւի բաժնուած կ'յառաջանան մեծ զգուշաւորութեամբ, զի անձրեւներէ աւրուած են ճամբաները։ Ռուսք արդէն քաշուած էին Սթարօսէլցօյէ, զայն կրակի տալէ վերջ։

ՔՕՈՒՍ, Օգոս. 8.—Էտուարտ Թագաւոր երէկ հացկերոյթ տուաւ իր զբօսանաւուն մէջ ի պատիւ Ֆրանսացի սպաներուն։ Ներկայ էին նաև Թագուհին, արքայական ընտանիքի անդամներն ու Լոնտոնի ֆրանսական դեսպան Մ. Քամպօն։ Էտուարտ Թագաւոր բաժակ առաջարկեց Մ. Լուպէի կենաց և ֆրանսական նաւատորմին բարգաւաճման համար. ըսաւ թէ կ'յուսայ որ ֆրանսական նաւատորմին այցելութիւնը պիտի ամրապնդէ երկու երկիրներուն միջեւ, և Ֆրանսայի ու Անգլիոյ սիրալիր համաձայնութիւնը պիտի պահպանէ խաղաղութիւնն և երկու երկրաց բարւոք յարաբերութիւնք ա՛լ աւելի պիտի ամրապնդուին։ Մ. Քամպօն ի պատասխանի ըսաւ թէ Անգլիոյ և Ֆրանսայի բարւոք յարաբերութեանց մեծագոյն թելադրիչն եղաւ նոյն ինքն Էտուարտ Թագաւոր։

ԲԱՐԻԶ, 8.—Մ. Ռուվիէ Թոհօն—լէ—Պէն մեկնեցաւ ուր պիտի մնայ քանի մ'օր։

ԼՈՆՏՈՆ, 8.—Երեսփ. Ժողովոյ մէջ տեղի ունեցաւ ելմտացոյցի վերջնական քուէարկումը, 87ի դէմ 197 ձայնով։

ՆԻՒ—ԵՕՐՔ, 8.— Մ. Վիդդէ Բէքինի ռուս դեսպան Մ. Ռօզըզիլովի հետ կէս գիշերին հասաւ Պօսթըն։ Կ'ըսուի թէ ռուս պատուիրակներուն Պօսթըն երթալուն նպատակն է վերջնական հրահանգներ ընդունիլ Պետերսպուրկէ։ Մ. Վիդդէ երկար հեռագիրներ ղրկեց իր կառավարութեան։ Մր. Ռուզվէլտ մէկ քանի տեսակցութիւններ ունեցաւ Մր. Բիրրօնտ Մօրկանի հետ որ ներկայացուցիչն է Սախալինի կղզին շահագործելու համար կազմուած մեծ ընկերակցութեան մը։ Սեղանաւորական այս նոր խմբակն յանձն կ'առնէ վճարել պատերազմական տուգանքին մէկ մասը։

ՄԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմանեան Միացեալ	Օ. Ո.	98 01
Ամէնէն բարձր գին	»	98 07
Ամէնէն վար գին	»	98 —
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	131 —
Ամէնէն բարձր գին	»	131 50
Ամէնէն վար գին	»	131 —
Թրանսվալ	»	82 —

ԲԱՑՈՒՄ, 27 Յուլիս

Օսմանեան Միացեալ	Օ. Ո.	98 06
» » ժամ 4ին		98 04
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	131 25
» » ժամ 4ին		131 25
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	18 02
Եգիպտ. Քրէտի Ֆօնսիէ Ա.	Ֆր.	309 50
» » » Բ.	»	269 25
Թրամվայ Կ. Պօլսոյ	»	513 —
Անատօլու Երկթ. պարտ.	»	527 —
» » բաժնթ.	Ա. Ո.	16 90
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	»	4 05
Թումպէքի բաժնեթուղթ	Ղր.	760 —
» մասնաւոր	»	377 1/2
» պարտաթուղթ	Ֆր.	488 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	»	245 —
Պոլսոյ Նաւահանգիստ	»	715 —
Պանք տը Սալօնիք	»	188 —

Թրանսվալ	»	81 —
Գորպասու		122 —
Քարտի Իզմիրի	»	580 —
Հելլենական 5 % 1881	»	276 —
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի	»	57 —
Հելլենկ. պարգեւաւոր թուղթ	»	428 —
» Նոր »	» Պ.Օ.Ո.	3 —
Շիրքէթի Խայրիէ	Օ. Ո.	32 —
Թէմպէքիի բաժնեթուղթ	A. Ֆր.	27 —
» »	B. »	18 —
» պարտաթուղթ	»	495 —

ՍԹԻԼԱՆՑ

Օսմ. Միաց. 1 երաշխ.	Օ.Ո.	1.60	1.40
» » 8 »	»	4 —	—
Ռումէլիի Երկթ.	Ֆր.	1.50	—

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

	ՎԱՃԱՌՈՒՄ	ԳՆՈՒՄ
Լոնտոն 3 ամիս	110 20	109 25
» չէք	110 05	109 05
Բարիզ 3 ամիս	22 75	22 95
» չէք	22 85	22 95
Պերլին մարք	18 58	18 68
Վիեննա քուրօն	21 83	21 93

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Անգլիական ոսկի	Ղր.	109 32
20 ֆրանքնոց	»	87 12
20 մարքնոց	»	106 30
Բոլ Իմբէրիալ	»	90 10
Քրեմնից	»	51 05
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108 —
Պէշլիք	»	104 20
Նոր Մէթալիք	»	103 10
Ռուսաց Թղթադրամ	»	8 65

Աստղ Ա. Անդրէասեան, Ղալաթիա.

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, Օգոս. 8

Օսմանեան Միացեալ բաց.	Ա. Ո.	89 12	
» » գոց.	»	89 63	
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13 87	
Եգիպտական Միացեալ	»	105 50	
Անգլ. Քօնսոլիտէ	»	90 31	
Հելլենական Փոխ. 1881	»	43 50	
» Մօնօբօլ	»	54 75	
Պուլկար. փոխառ. 1892	»	100 50	
Թրանսվալ	»	3 18	
Ճաբոնական 4 %	»	88 25	
Ռուսական		87 75	
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25 275	
Դրամազեղչ	»	2 1/2	

ԲԱՐԻԶ, Օգոս. 8

Օսմանեան Միացեալ բաց.		90 55
» » գոց.		90 55
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	132 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	595 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	413 —
Օսմ. Մաքսատան փոխառ. 4%	»	477 —
Ֆրանս. Ռանդ 3 %	»	99 72
Քրէտի Լիոնէ	»	1115 —
Պանք տը Բարի	»	1438 —
Ռուսական		88 40
Թրանսվալ	»	81 50
Փոխառութիւն Ռուսիոյ 1894	»	483 —
Սպանիական արտաքին	»	91 35
Իտալական Ռանդ	»	105 10
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 150
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի		3 —

ՊԵՐԼԻՆ, Օգոս. 8

Օսմ. Միացեալ		89 30
Զինուորական փոխառութիւն 1903		87 90
Անատօլու Երկթ. պարտաթ. Ա. կարգ		103 80
» » բաժնեթ. 60%	»	122 80
Ռուսական 4 %	»	88 —
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	134 40
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 360
Դրամազեղչ		3

ՎԻԵՆՆԱ, Օգոս. 8

Փոխան. Բարիզի վրայ	քուրօն	95 51
» Լոնտոնի վրայ	»	240 10
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	141 75
Օսմ. Ռէժի	»	380 —
Դրամազեղչ		3 —

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ
ԸՆՏԻՐ ԿԵՐՊԱՍԵՂԷՆՆԵՐ

Անգլիայէն և Գաղղիայէն բերուած զուտ բուրդէ կերպասեղէններ քօստիւմի, տափատի և բարտըսիւի համար, կ'վաճառուին Խաւէար Խան, երկրորդ յարկ, թիւ 83։ Ուստի, յարգոյ հասարակութիւնը կը հրաւիրուի այս ճոխակաւոր և դիմացկուն ապրանքներն աչքէ անցընել՝ ընտրութիւն մ'ընելէ առաջ։

26—26 Գ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ԻԼԱՆ

ԲՕՍԹԱ ՎԷ ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՆԷԶԱՐԷԹԻ ՊԻՆԱՍԻ ՃԷՏԻՏԻ ԻՆՇԱԱԹ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸՆՏԱՆ

Էզգիւմ մուխապերէթը ձէնտպը Շէհրիէմինի իլավէթին ինշա իտիլմէքտէ պուլունան Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ նէզարէթի տաիրէի ճէտիտէսինտէ լէվազըմը ինշաիյէսինտէն օլան պիր միլիոն աատէտ մաքինա թուղլասը իլէ պէշ պին աատէտ ալթը տէլիքլի մաքինա թուղլասը Թարիխը իլանտէն նիհայէթ 15 կիւն միւտտէթ միրիւրինտէ իհալէի իճրա գըլընմագ իւզրէ պու քէրրէ մէվգիի միւնագասայա վազ իտիլմիշ օլտուղընտան թալիփ օլանլարըն հէր սապահ սաաթ պէշտէ վէ սալը վէ չէհարշէնպէ կիւնլէրի սաաթ ծնա գատար չէրտէթը լազըմէսինի անլամագ վէ անա կէօրէ միւնագասայա տախիլ օլմագ իւզրէ էսկի Զապթիյէ արտասընտա քայըն ինշաաթ Գօմիսիօնընա միւրաճաաթ իյլէմէլէրի։

Պինաէ Ալէյհի Թէմէլլէրինին էսաս հաֆրիյաթընտա քիւլլիէթլի մըգտարտա զուհուր իտէն մէհանի իհրաճ իչուն միւպայեա օլունան մօւնիթօզամ պիր թուլումպա տախի ինշաաթա լուզումը գալմամասընա պինաէն այրըճա միւզայէտէյէ վազ իտիլմիշ օլտուղընտան վէ ինշաաթը մէզքիւրէյէ էհմէք ֆիրըսըլըը գըմընտա ինշա օլունան Մէյտանճըգ Ճատտէսինէ նազար պիր պապ տիւքքեան տախի իճար իտիլէճէկինտէն պունլարա թալիփ օլանլարըն Գօմիսիօնը մէզքիւրէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

26 Թէմմուզ 321

PHŒNIX ASSURANCE COMPANY LIMITED

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՖԻՆԻՔՍ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ ՑԱՄԻՆ 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնուել աւելի քան մի դար առաջ, առաջ հրդեհի ապահովութեան մ'է որպ քամհնկարգ Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ գրաւատերերէ բաղկացեալ են։ Դրամագլուխն և պահեստի գումարը 4,500,000 անգլ. ոսկին կ'անցնին։

ՖԻՆԻՔՍ Ընկերութեան ալ յափշտակելի տրամաշնորհութեան մէկ գլխաւոր պատճառն է 26,000,000 անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 50—18

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,500,000

ՖԻՆԻՔՍ Ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի եւ կայծակի, շէնք, կարասիք եւ ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք եւ ժիշնորդութեամբ առաջարկելով, որ ունի լիագոյն ընդարձակութիւն կարգադրելու անմիջապէս մէջ առաջացուցած կրած վնասները։

Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ ընդհ. Գործակալ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց.

Ղալաթիա, Պանք Օթոման վարի քովը Վերթալիս Խան, գեանտարդ թիւ 1։

ՓՈԽ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ Ի ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՔԷՆ ԱՐԻԿԵԱՆ Եմին պէյ խան թիւ 1 և 2 — ԺԻՎԱՆ ԹԵՔԷԵԱՆ Յէնիտգլեան խան

Զննիչ Ռիսքներու (Inspecteur des Risques) Ա. ԷՆՖԻԷՃԵԱՆ

ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԱՅ

Գումգափու, Մէսճիտ-Չարշըսի

Բանիմաց ծնողաց գնահատման և քաջալերութեան մէջ չորս արդիւնաւոր տարիներ յաջողութեամբ բոլորելով, վարժարանս մտած է իր 5ՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻՆ մէջ, իբրև Բոզճըզտըշի վարժարան ալլինօ, յարակից ունենալով նաև Սէլիմիէ Նոխուշ-Բուրուն և Մօտա-ղաղէս։

Վարժարանս տարիէ մ'ի վեր փոխադրուած է նորագոյն լայնարձակ շէնքի մը մէջ, որ իր ներքին բաժանումներովը եւ օդաւէտ դիրքովը ալ դպրոցական ամէն յարմարութիւն կ'միացնէ իր մէջ, գիշերօթիկ և ցերեկեայ աշակերտաց համար հանգստաւէտութեան և առողջապահիկ ամէն պայման լրացնելով։ Կ'աւանդուի առհմային լաւրջ կրթութեան մը հետ՝ լեզուաց (Թուրք. Հայ. Ֆրանս. անգլ.) եւ գիտական անհրաժեշտ ծանօթութեանց հիմնական ուսումը։ Ֆրանսացի և անգլիացի կարող վարժուհիներ իրենց յատուկ խնամքին և հոգածութեան տակ ունին՝ բաց են ֆրանս. և անգլ. լեզուաց խօսելավարժութիւնը (բօսուփէ)։ Աղջիկները մասնաւոր խնամքով կ'ուսանին նաև Առանին Տնտեսութիւն, Կար ու Ձեւ, Ասեղնագործութեան զանազան տեսակները (ձեռքով և մեքենայով), նաև ձայնական և գործիական երաժշտութիւն, մասնաւորապէս դաշնակ։ Գիշերօթիկներու համար կատարեալ սնունդ և ընտանեկան անթերի խնամք։ Վարժարանս, իր տարեկան որոշեալ թոշակէն դուրս, չունի կարգ մը օտար վարժարանաց յատուկ այն բազմաթիւ ծախքերն՝ որոնք տարեւոյն վեր պատահելի գումարի մը կ'յանգին։

Աշակերտաց վերամուտն և դասերու սկզբնաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ Օգոստ. 29 Բշ. օր։ Բանակցութեան համար գրով կամ անձամբ դիմել ի վարժարան։

Հիմնադիր—Տնօրէն

12—2 Ց. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

ԳԱԼԱՆԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ՊՐՈՒՍԱ

Այս միջնակարգ երկսեռ, ցերեկեայ և գիշերօթիկ վարժարանն առաջիկայ Օգոստոս 22ին վերաբացուելով պիտի թեւակոխէ իր գոյութեան 16րդ տարեշրջանը։ Կ'ընդունի երկսեռ աշակերտներ ինչպէս և գիշերօթիկ ուսանողներ։ Տարեթոշակն է 20 օսմ. ոսկի, երկու հարազատաց համար 18ական ոսկի, իսկ պաշտօնեայ որբոց համար 15 ոսկի, վեցամսեայն միշտ կանխիկ վճարելի։

Դիմել առ Տնօրէնութիւն Գալանթարեան վարժարանին ի Պրուսա։ 10—3

ՌՈԲԷՐԴ ԳՈԼԷՃ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կ'սկսի Սեպտ. 1/13ին։ Կարգադրութիւններ եղած են վաճառականական ուսումը բաղձացուած կատարելութեամբ աւանդելու համար։ Վարժարանիս մասնաւոր բժիշկը՝ ուսանողներու առողջութեան, մարմնամարզներուն և խաղերուն, ինչպէս նաև վարժարանիս ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ կ'հսկէ։ Մարմնամարզի նոր և գեղեցիկ մասնաւոր շէնք մը կառուցուած է նորոգապէս, իր մէջ ունենալով մարմնամարզի ամէն տեսակ գործիքներ, վերջին դրութեանց համաձայն։ Երկու տարիէ ի վեր բացուած է նաև փոքր տղոց յատուկ նոր շէնք մը, ուր կ'ընդունուին մինչև 10 տարեկան աշակերտներ։ 25—2

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ՊԱՐՏԻԶԱՆ

Վարժարանիս Իէ. տարեշրջանը կ'սկսի Սեպտեմբեր 6ին (Ն. Տ.)։ Հաստատութեանս Տնօրէն Վեր. Ռ. Չէյմպըրս և իր Տիկինն արդէն վերադարձած են իրենց երկամեայ բացակայութենէն և յառաջիկայ տարի ուսուցչական խումբին վրայ կ'աւելնան Բանտաայի մէկ նշանաւոր համալսարանէն երկու ամերիկացի շրջանաւարտներ որոց մէկը գլխաւորապէս պիտի աւանդէ առեւտրական դասընթացքը։ Աշակերտներն ընտանեկան խնամք կ'վայելեն գիշերօթիկ ուսուցիչներուն, հաստատութեանս մասնաւոր բժիշկին հսկողութեան և Տիկին Չէյմպըրսի մայրական հոգածութեան տակ։ Գիշերօթիկ աշակերտներուն տարեթոշակն է 16 օսմ. ոսկի, 8 ոսկին Սեպտեմբերին սկիզբն և մնացած 8 ոսկին Ցունուարի վերջերը վճարելի։ Վարժարանս յատուկ ուսուցիչ մը ունի գործիական երաժշտութեան համար, և այս դասին տարեկան մասնաւոր վճարումն է $1 \frac{1}{2}$ օսմ. ոսկի։ Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել Մր. Բիթի, Պալյալ Հասւս, Կ. Պոլիս, կամ Տնօրէնութեան՝ Պարտիզակ։ 12—3

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԱՏԱՓԱԶԱՐ

Այս վարժարանը, զոր կ'վարեն ինն անդամներէ բաղկացած Խնամակալութիւն մը, և բնիկ ու Ամերիկացի 11 ուսուցիչներէ կազմուած ձեռնհաս ուսուցչական խումբ մը, հիմնական դաստիարակութիւն մը կուտայ բոլոր իրեն դիմող հայ աղջիկներուն։ Կ'աւանդուին բնական, իմաստասիրական, չափական և այլ գիտութիւններ։ Մասնաւոր ուժ կ'տրուի հայերէն և անգլ. լեզուներուն. կ'ուսուցուին նաև Թուրքերէն և Ֆրանսերէն լեզուները։ Վարժարանին երկու ընդարձակ և օդաւէտ շէնքերը, ինչպէս նաև խնամակալութեան երկու բժիշկ անդամները մեծապէս կ'ապահովեն աշակերտուհիներուն առողջութիւնը։ Անատօլուի Երկաթուղին, որուն մէկ մասնագիծը մինչև քաղաքս կ'երկարի, ճամբորդութիւնը խիստ դիւրին և հաճելի կ'ընծայէ։ Գիշերօթիկներու տարեթոշակն է 12 օսմ. ոսկի, զոր երկու մասնավճարով պէտք է հատուցանել։ Դաշնակի դասի համար 5 կամ 3 ոսկի կ'պահանջուի, դասաւութեան թիւին համեմատ։ Երգեհոնի դասի համար $2\frac{1}{2}$ ոսկի կ'պահանջուի։ Վարժարանին ԻԴ. տարեշրջանը կ'սկսի Սեպտ. 13 (Ն. Տ.), Դշ. իրիկունը։ Վարժարանին նոր յայտագիրն ուզողներուն ձրի կ'ղրկուի։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Մր. Բիթի, Պալյալ Հասւս, Կ. Պոլիս, կամ գրել Տոքդ. Ս. էֆ. Գավալճեանի, Ատենադպիր Խնամակալութեան, Ատափազար։ 12—4

ԳԱՒԱՌԻ ԵՒ ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻ մեր բաժանորդներուն կ'յիշեցնենք թէ ՀԱՍՑԷԻ ՓՈԽՈՒԹԵԱՆ համար երկու ղրշ.ի նամակի փուլ ղրկել անհրաժեշտ է։ Առանց ասոր, էին հասցէն ԱՆՓՈՓՈԽ Կ'ՄՆԱՅ.

ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

Ի մօտոյ կ'աւարտի Բիէռ Լօդիի «Երկնային կայսրութեան մայրաքաղաքին մէջ» գործը, և անմիջապէս ետքը կ'սկսինք հրատարակութեանը Լուի Ժաքոլիոյի յոյժ հետաքրքրական մէկ գործին՝ ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՈՎԿԻԱՆՈՍԻՆ ՎՐԱՅ, որ իր սրամտիք դրուագներով վստահ ենք թէ պիտի գոհացնէ ամէն կարգի ընթերցողներու ճաշակը։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈԼԷՃ ԱՂՋԿԱՆՑ, ՍԿԻՒՏԱՐ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կ'սկսի Սեպտ. 15ին։ Գիշերօթիկ աշակերտուհիները կ'պատուին 14ն երեկոյին։ Հաստատութիւնս մեծ բարւոքում կրած է կեդրոնական ջեռուցիչի և կազի ներմուծումէն և նոր բաղնիքին շինութենէն ի վեր, որ մայրաքաղաքիս մէջ գտնուածներուն ամէնէն ընտիրն է։

Ըստ արժանւոյն ի նկատ կ'առնուի Հայ դպրոցներու մէջ կատարուած գործը, որպէս կ'ներկայացուի այն՝ բերուած վկայականներով։ Գրաբար և աշխարհաբար Հայերէն կ'ուսուցուի խնամով և կատարելապէս։

Գոլէճն ունի երաժշտութեան զօրաւոր ճիւղ մը, ուր կ'աւանդուին դաշնակի, երգեհոնի, ջութակի և երգի դասեր։ Յառաջիկայ տարի մասնաւոր ուշադրութիւն պիտի ըլլայ նաև գծագրութեան և նկարչութեան։ Դեռ ձեւել, ուզողներուն կ'ուսուցուի ձեւագիտութիւն, մեքենայով գրել, օղագրութիւն և առեւտրական թղթակցութիւն։

Աւելի տեղեկութիւն խնդրողներ իրենց նամակները գոլէճին Նախագահին ուղղելու են սա հասցէով. Dr. Patrick, c/o British Post Office, Constantinople. 10—2

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ. —1321 Սեպտ. ամսուան մօտենալուն առթիւ, որ առեն ոգելից ըմպելեաց վաճառման վրայ տրոց երկրորդ հաւաքումը կ'ըլլայ, Օսմ. Հանր. Պարտուց Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կ'ծանուցանէ Կ. Պոլսոյ և արուարձաններու մէջ այս նիւթին վրայ գործ ունեցողներուն թէ այս նիւթին վերաբերող կանոնագրութեան 10րդ և 14րդ յօդուածներուն համաձայն պարտին Օգոստ. ամսուան ընթացքին անձամբ ներկայանալ Պոլիս, ոգելից ըմպելեաց Տեսչութեան, ստանալու համար այս հարկ եղած կանոնական արտօնագիրը։ Կ'ծանուցուի նաև թէ ոգելից ըմպելեաց Տեսչութիւնը Օգոստ. 1էն սկսեալ պիտի ձեռնարկէ տրոց գանձման և քէզքերէ պահուի տայ։ Անոնք որ մինչև Սեպտ. 1 չեն ներկայանար, օրէնքին տրամադրած պատիժներուն պիտի ենթարկուին։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

23/5 Օգոստ. 1905/1321 10—1

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի Շահանէ հայվանաթ անպարը իչին պիր ահենէի քեամիլէ իչին. տէ լիւզումը օլան իւչ միլիոն իքիյիւզ պին քիլօ չէիրին նըսֆը Թունա վէ Պալըգ մալըսըէն վէ նըսֆը տախի ... լիւզումը չահանէ մօհասըլըտան օլմագ վէ չէհրի իքի պին քիլօտան օլմամագ շարթիյլէ վէ թէսլիմ իւզրէ իհալէսը մէզգուրը էմանէն մազպուտըէ թօբղան վէ խօսս ալիւս միւզայէտէյէ զընմըշտըր. Ազաթօս պուտէն իքինճի բազար իրթէսի կիւնիւ պաշլանըլաճաղընտան չէրաիթի միւթէֆէրրիաթը անլամագ վէ միւնագասայա տախիլ օլմագ իսթէյէնլէրին ալէլուսուլ թէէմինաթ աղչէյէրինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսթասհիպէն Խազինէի Խասսայի Շահանէ միւզայէտէ քոմիսիոնունա կէլմէլէրի իլան օլունուր.

Ֆի 24 Թէմմուզ 321 3—1

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՊԱՏԱՀԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ ՈՒ ՆԱՄԱԿԱԳԻՐՆԵՐՈՒՆ կ'յիշեցնենք թէ իրենց նամակներուն կամ յօդուածներուն տակը պէտք է իրական ստորագրութիւնը դրած ըլլան, որովհետև ծածկանունով, յորջորջուած ստորագրութիւնով կամ լոկ սկզբնատառերով ո՛ և է գրութիւն չենք հրատարակեր։ 10—6

ՊԱՅՄԱՆՔ "ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ"Ի

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺՆԵԳԻՆ	6	Մէջ.
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ »	3	»
ԵՌԱՄՍԵԱՅ »	$1\frac{1}{2}$	»
ՏԱՐԵԿԱՆ » ԶԱՏ ԹՈՒՂԹԻ ՎՐԱՅ	7	»
ՁԵՌՔԷ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒՆ	20	փր.
ԱՄՍԱԿԱՆ ԲԱԺՆԵԳԻՆ ՔՈՂԴ—ԼՕՔԱԼՈՎ	18	Ղե.
ՏԱՐԵԿԱՆ » »	7	Մէջ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ	26	ֆր.
» ՎԵՑԱՄՍ. 13. ԵՌԱՄՍ.	9	»
» ՏԱՐԵԿԱՆ ԶԱՏ ԹՈՒՂԹՈՎ և ամենօրեայ ճշմարտ.	40	»

Օսմ. լիրան 108 ղրշ.— Անգլ. լիրան 119 ղրշ.—20 ֆր.ոսկին $94\frac{1}{2}$ ղրշ.էն

Եւ Ֆրէնքն 55 ղրշ.էն փոխ կ'ընդունուին

Նոյն պայմանք Կ. Պոլսոյ և Գաւառի համար

ԱՆՁՏԻՐ: ՄԻՇՏ ԿԱՆԽԻԿ

Նամակի փուլ կ'ընդունինք՝ 20 հատ 1 ղրշ.ի, բաժնեթուղթի փուլը 20 ղրշ.ի հաշիւով, և մի միայն ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԱԾ ՆԱՄԱԿՈՎ։

Հասցէի փոփոխման համար անհրաժեշտ է ղրկել երկու ղրշ., նամակի փուլով։

Բազդային ծախքը մեր վրայ է, Բազդ—Լօքալին զատ։ Իսկ դրամին առաքման ծախքն և ամէնայն պատասխանատուութիւնն առաքողին վրայ են։

Ձեռքերուն և Փոխ'' գրերուն վրայ պէտք է որ առաքողին ինք փակցուած ըլլայ 20 փարայի օրինական դրոշմը։ Ապա թէ ոչ՝ երբեք թերթ պիտի կ'ղրկուի։

Նմանապէս, մայրաքաղաքէն կամ գաւառէն ղրկուած Ազդերը պէտք է դրոշմուած ըլլան ըստ օրինի։ Ապա թէ ոչ՝ չեն ընդուիր։ Եկեղեցական ու բարեգործական Ծանուցումները ձրի են դրոշմի տուրքէն։

Պոլսոյ և գաւառի մէջ, ո'ւր վճարումները միայն վաւերական են որք Կ'ըլլան ի ձեռն Տպարանին պաշտօնական Թղթատարի կամ Տնօրէնէն, ու կ'ընդունուին Լրագրին ստացական կնիքովը։

Գալստ Թերթ կ'ղրկուի ամէն անոնց որ փոխադրելէն առաջ ղրկեն իրենց ղրկած դրամները։

Բաժանորդ գրուելու և դրամը ղրկելու ամէնէն դիւրին կերպն է՝ մանտա—բօսդն, որուն բոլոր ծախքն է 20 փարա մինչև 100 ղրշ.։ Նամակ գրելու պէտք չկայ։ Բաւ է մանտա—բօսդին կտրօնին ետեւն նշանակել բաժանորդին անունը, հասցէն, թուականը ու գումարը։ Դրամը հոս կը հասնի, և թերթը կ'ղրկուի, անմիջապէս։

Ապառիկ յանձնարարութիւնք ՉԵՆ ԸՆԴՈՒՆԻՐ։ Զնշագրուած բաժանորդութիւնք ՍՐՆ ԶՐՈՒՆ կ'կողրկին, ծանօթ թէ աշխ' ալ պատուիրին։

Գաւառացի բաժանորդները յետ կ'ընեն աղաքել եթէ կանխաւ հասցէին բաժանեգինը, կամ Կ. Պոլսոյ մէջ մէկը ցոյց տան որուն դիմել պայմանաժամին։

Գործակալք պատասխանատու են իրենց ներկայացուցած բաժանորդներուն համար, ծախուած դադրեցնել չեն ուզեր թերթին առաքումը, բանի պայմանաժամն իրենց մէ կ'պահանջուի։

Հին թիւերը առանձին գնով չեն ծախուիր։

Զնչուած ձեռագիրներն ետ չեն տրուիր։

ՀԱՅՏՐԸՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԹԻՒՐԱ ՄԵՍ—ՓՈՂՈՑ Ն° 479

Հասած են ամառուան տաքերուն յատուկ բարակ պուտէ մուսլին, պաթիզ, թօբ, բիքէ, շրջազգեստներ և պլուզներ։

Մուսլին, հարան $2\frac{1}{2}$ — 12 Ղրուշ
Բիքէ, հարան 6 — 12 »
Հովանոց 18 — 216 »

Ասկից զատ հասած են նաև ծովու բաղնիքի յատուկ սրբիչ, պուրնուզ, եւն. կան նաև միջատարգել թիւլեր, քթան ծածկոցներ, և ամէն տեսակ ապրանքներ դիմացկուն և աժան։

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Վօյվօտա, թիւ 87, ուր կ'ծախուին պատրաստ և չափի վրայ շապիկներ, շէֆիրէ ու քթանէ այլ և այլ տեսակ ապրանքներ։ 8—1

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ

1892 ՕԳՈՍՏ. 2/14 ԵՒ 1310 ՄԷՃԷՐ 20 ԹՈՒՐՔԱԿԻՐ ՖԷՐՄԱՆՈՎ

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Քարաքէօյ, Եմի խան և կամ հետեւեալ հասցէներուն.—

Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Եմի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս ՄՄ. Ի. Սատօք և Ռոտիդի, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահճէ գաբու թիւ 10
Ցարութիւն էֆ. Քէչէճեան, Այ Ստէֆանօ
Մագրիւղ, Մ. Ա. Անժէլիտէս, կայարանի հրապարակ.
Գատը գիւղ, Քեամիլ էֆ., չարշըի հրապարակ.
Գումգափու, Մ.Ա. Անդիաս, Մտառ ճառտէսի.
Պոլիս.— Միւնիր Պէյ. Սուլթան Համամ, Թէրզճիլէր խան, թիւ 8, Ա. յարկ և 9
Ս. Ազամիան, Ղալաթիա, Խավյէթ խան
Ա. Եսանիտիս, Էրէնքէօյ.
Ապտի պէյ, Վէզնէճիլէր.
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի.
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրժանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան.
Ղալաթիա, Մ. Եղիէն Քրէմէզի, Քէվէքճիլ խան
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Է. Ռոսսի,
Պէօյիւքտէրէ ճառտէսի. թիւ 137.
Մեծ Կղզի, Ռէսուլ էֆ.
Բ. Սամմարիտ, Բէնտիք
Ժ. Քիլիարիտիս, Ղալաթիա Պերսային դէմ.
Ս. Այվէլօղլու, Պոլիս.
Իհսան պէյ,
Քիւչիւք Իսմայիլ փաշա խան.

Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 100—43

ԴԺՈՒԱՐԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆ

Այս հիւանդութիւնը ընդհանրապէս ծերերուն կը պատահի։ Հիւանդը սակաւ կը տառապի ստորին որովայնովը. յաճախ ցաւով կը միզէ եւ միզը հակէթի ճերմկուց կը պարունակէ. առողջութիւնը կը խանգարի եւ շատ անգամ զօրաւոր տենդ մը կ'ունենայ։ Այս հիւանդութեան դէմ իբրեւ միակ հիմնայի դարման կ'առաջարկենք գործածել ՔԼԷՐԹԱՆԻ ԷՍԱՆՍ ՏԸ ԹԷՐԷՊԱՆԹԻՆԻ ՔԷՐԼԸնները։

ՔԼԷՐԹԱՆԻ ԷՍԱՆՍ ՏԸ ԹԷՐԷՊԱՆԹԻՆԻ ՔԷՐԼԸներէն 3—4 հատը կը բաւեն արդարեւ քանի մը վայրկեանի մէջ անհետացնելու՝ ամէնէն տառապեցնող կէս-գլխու ցաւերը եւ ամէնէն ցաւագին ջղային պրկումները՝ ո'ւր որ ալ ըլլայ անոնց կեդրոնը, գլուխը, ստամոքսը, կողերը եւայլն։ Ուրիշ դեղերէ աւելի արագաբար, վստահօրէն եւ առանց ցնցումի, կը բուժէ նաեւ նոյն իսկ ամէնէն զօրաւոր միզանցքաբորբոքումներն ու դժուարամիզութիւնները։

Բարիզի Բժշկական Ակադեմիան վաւերացուցած է—այս դեղին պատրաստութեան կերպը, ինչ որ ամենամեծ երաշխիքն է զայն յանձնարարելու համար հիւանդներու վստահութեան։ Կը ծախուի բոլոր դեղարաններու մէջ, շիշը 2 ֆրանք։ 16—3

Ց. Գ. Շփոթութիւններէ զերծ մնալու համար, պահարանին վրայ գործատունին հասցէին ուշադրութիւն ընել.

Maison L. Frere, 19, rue Jacob, Paris

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ և ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա. կարգ	Բ. կարգ
Սէտր	Նայտօբրիս
Մինիս	Իմէյսիօ
Բափոփս	Պուգիրիս
Թէյպըր	Մօերիս
Նարպօն	Ֆայէլի
Նավարին	Փարօս
	Թիպս

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են. Նաւուն մէջտեղն ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կ'լուսաւորուին և կին ճամբորդներու համար տեսչուհի ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն, բայց տեսչուհի չունին։ Ճամփան Կ. Պոլսէ Լիվրբուլ Ա. կարգի գինն է 15
» » Բ. » » 11

Կ'ընդունին վաճառականներէն որ փոխադրութեանց և Ղալաթիոյ մաքսին հանելու համար իրենց հրահանգները տան շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի և Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. Ուիթոլ և Ընկ. Գործակալք

Ուիթոլ խան, Պահճէ գափու, Պոլիս

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ ԸՆԿ.

50—24 31 Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ Ի Ծ. ԱՐԵՒԵԼՔ

"ԵՐԿՆԱՅԻՆ ԿԱՅՍՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻՆ ՄԷՋ"

ԳՐԵՑ.— ՓԻԷՌ ԼՕԹԻ (50)

Չ.—ՊԷՔԻՆ՝ ԳԱՐՆԱՆ ԱՏԵՆ

Մեր շուրջը փութկոտ կերպով կ'դառնան քանի չափ սպասաւորներ՝ որոնք իրենց տէրերուն պէս գլխարկներ են դրած և թաւիշէ սեղմիրանով բանուած մետաքսէ գեղեցիկ շրջազգեստներ են հագած։ Աջ կողմս, Ջինական Ակադէմիի «պաշտօնակից»ս անդիի աշխարհէն բաներ կ'զրուցէ ինծի։ Մերունի է ան և կատարելապէս չորցած, թունաւոր ծուխին չարաչար գործածումովը. իր հասած պզտիկ դէմքը, կ'աներեւութանայ գլխարկին կռնակին տակ ու կապոյտ խոշոր ակնոցին երկու բոլորակներուն ետին։

—Իրա՞ւ է որ, կ'հարցնէ ինծի, Միջին կայսրութիւնը (Ջինաստան), երկրագունդին վրայի կողմը կ'գտնուի, և Եւրոպան մեծ դժուարութիւնով կախուած ու ծռած կ'մնայ անոր մէկ կողմին վրայ։

Կ'երեւայ թէ իր վրձինին ծայրովը քառասուն հազարէ աւելի գիրեր գիտէ գրել, և կարող է, որ և է նիւթի վրայ, անպատրաստից բանաստեղծութիւններ հիւսել քաղցրալուր։ Երբեմն երբեմն, սարսափով կ'տեսնամ կմախային իր պզտիկ բազուկին՝ լայն ու գեղեցիկ թեզանիքներէն դուրս ելլալը և դէպի կերակուրի պնակները երկարիլը. և ատիկա կ'ընէ, իրեն յատուկ երկասամիւտոր պատառաքաղով, պնակներուն մէջէն զատելու համար ընտիր պատառ մը զոր ինծի կ'առաջարկէ իբրև չնաշ,—և ես ալ իմ կարգիս, կ'ըստիպուիմ յարգանօք ու դժուարին ձեռնարկութիւններ ընել, սեղանին տակ նետելու համար բոլոր այդ բաները՝ զորս չեմ կրնար կուլ տալ։

Արտաքոյ ու թեթեւ կերակուրներէն վերջը կ'երեւան ոսկորներն հանուած բադեր, յետոյ միսեր կ'յաջորդեն իրարու, մէկզմէկէ աւելի առատ, մինչև այն սրահն ուր հիւրերականները կ'յայտարարեն թէ սատակը ալ կ'բաւէ։ Այն ատեն, կ'բերեն ափիոնի ծխամորճեր ու սիկարէթներ,— և ահա կուգայ ժամանակը գահաւորակ մը բազմելու և ինծի համար պատրաստուած գիշերային հանդէսին երթալու։

Դուրսը, հրէշներու ու ենդամաններու երկայն պողոտային մէջ, ուր լուսաւորներով պսպղուն մթութիւն մը կ'տիրէ, ամէնին բոլոր ծառաները մեզ կ'սպասեն թեւղթէ խոշոր լապտերներով, որոնց վրայ ջղջիկներ ու բանդագուշական էակներ կան նկարուած։ Հարիւրի չափ սիրասուն Պօքսըրներ ալ կան անոնց մէջ, որոնք ջահեր բռնած են, ա՛լ աւելի լուսաւորելու համար մեզի։ Ամենքս ալ զատ զատ, գահաւորակներու մէջ կ'նստինք, և բեռնակիրները, մեզի կ'տանին արագօրէն, մինչդեռ բոլոր այդ բոցավառ ջահերը կը սուրան մեր քովերէն և կօնկերը, վազելով հանդերձ, մեր թափօրին առաջքը կ'սկսին հանել ճակատամարտի իրենց ձայները։

Այդ վազքի պահուն, արագօրէն, խիստ արագօրէն կ'անցնին այդ պարզ բոլոր լոյսերուն տակ վառվռելով, տակաւին բաց պզտիկ կրպակները, մեզ դիտելու համար ամէն կողմէն հոդ հաւաքուած չինական դէմքերն և ճամբուն վրայ ցանցընուած քարէ բոլոր հրէշներուն ծամածռութիւնները։

Անհուն բակի մը խորը, նոր շէնք մը կ'երեւայ, որուն դրանը վրայ, ջահերուն լոյսովը սա արձանագրութիւնը կ'կարդացուի. «Ի—Չէուի՛ Բարիզիանի...» Բարիզիանին՛ր այս գերազանցապէս չինական քաղաքին մէջ, որ մինչև վերջին տարին, ոչ մէկ Եւրոպացի տեսած էր իր պատերուն մօտ... Հոդ է որ կանգ կ'առնեն մեր գահաւորակը կրողները, և տակաւա այս ձեւու անպատրաստից շինուած այն թատրոնն է զոր նաւային մեր վաշտերուն հետեւակազօրքերը կազմակերպեցին, իրենց սառուցիկ գիշերներուն ժամանց մը հայթայթելու համար։

Խոստացայ ներկայ ըլլալ կալեի ներկայացումի մը զոր այդ մեծ մանուկները կուտան ինծի համար այս իրիկուն։— Եւ, հոս ու հոն, ինծի ընծայուած այնչափ սխրալի ընդունելութենէն ոչ մէկը ինծի չափ յուզած է այդ զինուորներուն ընդունելութենէն աւելի, որոնք տարագրուած են Ջինաստանի կորսուած մէկ անկիւնին մէջ։ Հիւրամեծարական իրենց խորհրդապահ ժպիտները, այն քանի մը խօսքերը՝ զորս իրենցմէ մէկը սաստիկ յուզուած է ինձ ընել ի դիմաց մի ս ամէնքին, շատ մը ճաշկերոյթներէ ու ճառախօսութիւններէ աւելի յուզիչ են և կ'փութամ արտագին սեղմել այդ կորեճի ձեռքերը, որոնք չեն համարձակիր ինծի կառկառիլ։

Որպէսզի յիշատակ մը ունենամ Ի—Չէուի մէջ ինծի ընծայուած մէկ իրիկուան մը հիւրընկալութենէն, մէջերնին հանգանակութիւն մը ըրած են յոյժ տեղական գոյն ունեցող նուէր մը ընելու համար, որ ուրիշ բան չէ բայց եթէ մէկը, հրկուն ու կոյս սրահակներով, կարմիր մետաքսէ այն հովանոցներէն, զորոնք սովորութիւն է պծնեցնել գիրքի տէր մարդուկներու առաջքէն։ Եւ որչափ տեղ բանող բան մը ըլլայ օդ, նոյնիսկ իր ծալլուած վիճակին մէջ, աւելորդ է ըսել որ ես մասնաւոր գուրգուրանքով պիտի տանիմ զայն ի Ֆրանսա։

Ցետոյ ինծի կուտան պատկերազարդ յայտագիր մը, որուն վրայ կ'երեւայ ամէն մէկ տեսարանին անունը, փառաւոր տիտղոսի մը կցուած. Պ. այնինչ զինուորը, Բօ՛ֆէտի—Միրանսէզէն և կամ Պ. այնինչ տասնապետը, Սարա—Պէրնառ թատրոնէն։ Եւ կ'նստինք։— Ճշմարիտ թատրոն մըն է որ կազմակերպեր են հոդ, բարձր բեմով մը, կանթեղաշարով մը ու վարագոյրով մը։

Առաջին կարգին վրայ շարուած չինական բազկաթոռներու մէջ կ'նստի իրենց հարիւրապետը իմ քովս, և յետոյ մանդարինը, չինական իշխանացեղ երիտասարդը և երկայնապոչ մազերով երկու կամ երեք երեւելիներ։ Ետեւնիս նստած են տեղակալները ու զինուորները. արարողական արդուզարդով մէկ քանի դեղին պէպէներ ալ, ընտանօրէն, կ'սպրդին անոնց մէջ և կամ նոյնիսկ կ'տեղաւորուին անոնց ծունկերուն վրայ. իրենց դպրոցական աշակերտներն են անոնք։— Ինչու որ Լաք—Շու—Շիէնի զինուորներուն պէս, ասոնք ալ հիմա ձեռ դպրոցուն մը, մերձականերու տղայոց ֆրանսերէն սորվեցնելու համար։ Եւ յանապէս ինծի կ'ներկայացնէ գերազանցապէս ծիծաղելի մանուկ մը՝ որ առ առաւելն վեց տարեկան մը կայ, որ հանդէսին համար գեղեցիկ շրջազգեստ է հագեր, իր խիստ կարճ ու կարծր մազապոչը հիւսելով կարմիր մետաքսով, և որ գիտէ գոց արտասանել «Պարոն ագռաւը ծառի մը վրայ էր թառած,» առակին սկզբնաւորութիւնը, հասա ձայնով մը, ու մինչև վերջը աչքերը թաւալցնելով։

Կանոնական երեք հարուածները կը տրուին և վարագոյրը կ'բացուի։ Նախ և առաջ վօտվիլ մըն է որ կ'ներկայացնեն չեմ գիտեր ո՛ր հեղինակէն, բայց պատճառաբար իրենց կողմէն մեծապէս փոփոխուած ու սրբագրուած, անակնկալ թօհաֆութիւնով մը, որուն անկարելի է դիմանալ ու չխնդալ։ Անպատմելի կերպով զուարճալի են կիները, զգանիկները, որոնք խծուծէ մազեր ունին... Ցետոյ, իրարու կ'յաջորդեն կատակերգական խաղեր և «Շա Նուար» ի երգեր։ Ջինացի հրաւիրեալները, գահոյքի նմանող իրենց բազկաթոռներուն մէջը, անզգած կ'մնան մեհեանի պուտուտներու պէս. յոյժ փրանսական այս զուարթութիւնը ի՞նչ տեսքեր կրնայ տանիլ արդեօք, Ծայրագոյն Ասիական իրենց ուղեղներուն համար...

Ցայտագիրին վերջին թիւերը տակաւին չեռատած, դուրսէն մէկէնիմէկ կ'լսուի կօնկերուն որոտումը, վիներուն ու ծնծղաներու չկանիւնը ու չինական բոլոր նուագարաններուն երկաթահունչ խառնաձայնը։ Եւ ասիկա նախաբանն է այն հանդէսին՝ զոր մանտարինը փափաքած է տալ ինձ, հանդէս՝ որ բանակեաղին նոյնինքն բակին մէջ պիտի տեղի ունենայ և որուն բնականաբար ներկայ պիտի ըլլան բոլոր մեր զօրքերը։

Շռայլօրէն սփռուած լապտերներ կը լուսազարդեն այդ բակը, հարիւր Պօքսըրներուն բռնած ծխարձակ ջահերուն հետ։

Նախ հասա ձայնով սրինգներուն առաջնորդութիւնով տեղի կ'ունենայ ասնացալ կրօղ մարդերու պար մը, որոնք արջերու տառամանուլթիւններ ունին։ Ցետոյ կարգով կուգան, մերձակայ վայրերուն բոլոր մարմնամարզիկ ընկերութիւնները։ Տասը տարեկան պզտիկ գեղջուկներ, նախկին մեծամեծներու տարազներ հագած, ճակատամարտի նմանութիւն մը կ'կեղծեն և դեռատի կատուիկներու պէս կ'ոստոստեն. հրաշալի ու նշանաւոր են ամենքն ալ թեթեւութիւնով ու արագաշարժութիւնով, իրենց խոշոր թուրերով զօրս կ'դարձնեն հողմաղացի աներուն պէս։ Հիմա կուգան ուրիշ գիւղաքաղաքի մը տղաքը, որոնք շտապով կ'հանեն ու կ'նետեն իրենց հագուստները և կ'սկսին երկժանիներ, երեքժանիներ դարձնել իրենց մարմինն շուրջը. կռուփի ու ոտքի անըմբռնելի հարուածներով կ'դարձնեն զանոնք այնչափ շուտ որ, շատ չանցած այլեւս երկժանիներ չեն երևար անոնք մեր աչքին, այլ տեսակ մը անվերջանալի օձեր, որոնք կատաղօրէն կ'շրջապատեն իրենց կուրծքը։ Ցետոյ, ձեռքի պզտիկ խաղով մը, աւելի շուտ քան ինչ որ կ'ըլլար ամէնէն կատարելագործեալ և լաւ կազմակերպուած սիրքերու մէջ, դառ—ֆէ՞ս մը կ'կանգնեն առաջքս և մերկերան ըմբիշներ, որոնք հրաշալիօրէն կազմուած են, խաղեր ու փորձեր կ'կատարեն. մանտարինին մարդիկն են անոնք, որոնք քիչ առաջ կ'սպասաւորէին մեզի սեղանին վրայ, մետաքսէ այնչափ գեղեցիկ շրջազգեստներով։

Եւ միշտ կօնկերուն ժխորը, սրինգներուն գիլթութիւնը, ու ջահերուն ծխացող բոցավառութիւնը։

Իբր վերջաբան տեղի կ'ունենայ երաժշտական խաղութիւն մը որ շատ երկար կ'տեւէ և աղմկայոյզ է յոյժ։ Երբ հրթիռները կը պայթին օդին մէջ, պատմելու անտեսանելի ցոլումներն ծածքը, ծաղր ու լուսափայլ թղթէ մեծահանններ կ'պարզուին պզտուն երկնակամարին վրայ, չինական, երազային, դղղիղական, անօսր ու անկռելի շէնքեր, որոնք անմիջապէս կ'բռնկին ու մոխիր յորձանքի մը մէջ կ'մարին ու կ'աներեւութանան։

(Շար.) Թարգմ. ՉԻԹՃԷ-ՍԱՐԱՖ